

Uchwała Nr XVII/121/2016
Rady Gminy Kocmyrzów-Luborzycza
z dnia 29 kwietnia 2016 roku

w sprawie: przyjęcia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza na 2016-2020.

Na podstawie art. 18, ust. 2, pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446 j.t) Rada Gminy Kocmyrzów-Luborzycza uchwala co następuje :

§ 1

Przyjmuje się Strategię Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza na lata 2016-2020, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Traci moc Uchwała Nr XIX/118/08 Rady Gminy Kocmyrzów-Luborzycza z dnia 16 czerwca 2008 r. w sprawie uchwalenia „Strategii rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza na lata 2008-2015”.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kocmyrzów-Luborzycza.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
M. Doniec
mgr Małgorzata Doniec

**„Strategia Zrównoważonego
Rozwoju Gminy
Kocmyrzów- Luborzyca
na lata 2016-2020”**

Kraków, kwiecień 2016 r.

Karta sprawdzająca:

Opracowany przez	
 <p><u>JKU EKO Konsulting sp. z o.o</u> ul. Salvatorska 14 30-109 Kraków tel.12/ 429 94 61</p>	

Spis treści

1. PODSTAWY STRATEGII ROZWOJU GMINY KOCMYRZÓW - LUBORZYCA	6
1.1. WPROWADZENIE	6
1.2. METODOLOGIA PRAC.....	8
1.3. KRYTERIA OCENY ZADAŃ.....	9
2. DIAGNOZA OBECNEJ SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ W GMINIE KOCMYRZÓW-LUBORZYCA	11
2.1. POŁOŻENIE GMINY KOCMYRZÓW-LUBORZYCA	11
2.2. RYS HISTORYCZNY	14
2.3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I ZASOBY NATURALNE.....	19
2.3.1. Środowisko przyrodnicze.....	19
2.3.2. Zasoby naturalne	20
2.3.3. Klimat	20
2.4. DEMOGRAFIA	20
2.5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	23
2.5.1. Transport	23
2.5.2. Gospodarka wodna	30
2.5.3. Gospodarka ściekowa.....	32
2.5.4. Gospodarka odpadami.....	33
2.5.5. Sieć energetyczna.....	35
2.5.6. Zaopatrzenie w gaz	35
2.5.7. Zaopatrzenie w ciepło	35
2.6. GOSPODARKA.....	36
2.7. ROLNICTWO	37
2.8. SFERA SPOŁECZNA	42
2.8.1. Służba zdrowia.....	42
2.8.2. Pomoc społeczna.....	42
2.8.3. Oświata	46
2.8.4. Sport, rekreacja	49
2.8.5. Kultura.....	50
2.8.6. Gminna Biblioteka Publiczna w Kocmyrzowie- Luborzycy.....	55
2.8.7. Turystyka i zabytki	56
2.8.8. Bezpieczeństwo publiczne	58
2.9. BEZROBOCIE	59
2.10. GOSPODARKA MIESZKANIOWA.....	61

2.11.	BUDŻET GMINY	62
2.11.1.	Dochody Gminy	62
2.11.2.	Wydatki Gminy.....	65
2.12.	STAN MIENIA KOMUNALNEGO GMINY KOCMYRZÓW-LUBORZYCA WG STANU NA DZIEŃ 31.12.2015 R.	68
3.	ANALIZA SWOT	69
4.	ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY	77
4.	NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO – SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO.....	80
4.1.	ZGODNOŚĆ ZE STRATEGIĄ ROZWOJU KRAJU 2020	80
4.2.	ZGODNOŚĆ Z MARKETINGOWĄ STRATEGIĄ POLSKI W SEKTORZE TURYSTYKI NA LATA 2012 – 2020 (AKTUALIZACJA DOKUMENTU Z 2008 ROKU).....	81
4.3.	ZGODNOŚĆ ZE STRATEGIĄ ROZWOJU SPORTU W POLSCE DO ROKU 2016.....	81
4.4.	ZGODNOŚĆ Z PROGRAMEM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020	82
4.5.	ZGODNOŚĆ Z PROGRAMEM OPERACYJNYM INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014 -2020	82
4.6.	ZGODNOŚĆ Z REGIONALNYM PROGRAMEM OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2014-2020.....	84
4.7.	ZGODNOŚĆ ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2011—2020. MAŁOPOLSKA 2020 NIEOGRANICZONE MOŻLIWOŚCI	84
4.8.	UWZGLĘDNIENIE POLITYKI RÓWNYCH SZANS.....	85
5.	ZAŁOŻENIA STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY KOCMYRZÓW-LUBORZYCA	86
5.1.	CEL STRATEGII.....	86
5.2.	MISJA GMINY	86
5.3.	CELE STRATEGICZNE.....	87
5.4.	OBSZAR I. ROZWÓJ ROLNICTWA	88
I.1.	<i>Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych na Jednolitym Rynku Unii Europejskiej. ....</i>	<i>88</i>
I.2.	<i>Rozwój przetwórstwa i wspieranie inicjatyw wspólnego gospodarowania.....</i>	<i>89</i>
I.3.	<i>Podnoszenie kwalifikacji zawodowych rolników. ....</i>	<i>89</i>
5.5.	OBSZAR II: ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	89
II.1.	<i>Rozwój lokalnych przedsiębiorstw.....</i>	<i>89</i>
II.2.	<i>Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy.....</i>	<i>90</i>
II.3.	<i>Łagodzenie skutków ukrytego bezrobocia. ....</i>	<i>90</i>
5.6.	OBSZAR III : STWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	90
III.1.	<i>Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji.....</i>	<i>90</i>

III.2. Zaspokojenie potrzeb kulturalnych i intelektualnych mieszkańców Gminy.....	91
5.7. OBSZAR IV : INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA.....	91
IV.1. Wysoka jakość wody oraz racjonalne gospodarowanie i wykorzystanie.....	91
IV.2. Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy.....	92
V.3. Rozwiązanie problemów gospodarki odpadami komunalnymi.....	92
V.4. Racjonalna gospodarka energetyczna.....	92
IV.5. Wysoka dostępność komunikacyjna Gminy.....	92
IV.7. Ochrona przyrody oraz edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy.....	93
5.8. OBSZAR V : ROZWÓJ TURYSTYKI ORAZ PROMOCJA GMINY	93
V.1. Zachowanie dóbr kulturalnych Gminy.....	93
V.3. Rozwój gospodarstw agroturystycznych jako alternatywnego źródła dochodu rolników i wsparcie rozwoju turystyki weekendowej.....	94
V.4. Skuteczny system promocji Gminy.....	94
6. LISTA ZADAŃ/PROJEKTÓW PLANOWANYCH DO REALIZACJI	95
7. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII GMINY KOCMYRZÓW- LUBORZYCA.....	100
7.1. WYZNACZENIE ZESPOŁU DO REALIZACJI ZADAŃ	100
7.2. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII.....	100
8. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY KOCMYRZÓW-LUBORZYCA	101
8.1. SPOSOBY MONITOROWANIA I OCENY STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY KOCMYRZÓW-LUBORZYCA	101
8.2. PUBLIC RELATIONS STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY KOCMYRZÓW-LUBORZYCA ..	102
9. WYKORZYSTANE MATERIAŁY	104

1. Podstawy Strategii Rozwoju Gminy Kocmyrzów - Luborzyca

1.1. Wprowadzenie

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów- Luborzyca na lata 2016-2020 jest jednym z podstawowych i najważniejszych dokumentów samorządu gminy, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju w przestrzeni lokalnej. W systemie zarządzania polityką rozwoju Strategia pełni kluczową rolę, jako generalny plan postępowania władz samorządowych, partnerów gospodarczych społecznych, którzy mogą się na nią powoływać w procesie pozyskiwania środków zewnętrznych oraz w oparciu o nią budować własne plany strategiczne. Dzięki temu dokument ten jest również narzędziem kierowania i intensyfikowania współpracy z partnerami samorządowymi, prywatnymi pozarządowymi w układzie zarówno lokalnym, jak i subregionalnym.

Samo pojęcie *"zrównoważony rozwój"* - (Sustainable Development) - zostało po raz pierwszy zdefiniowane w raporcie *"Nasza wspólna przyszłość"* (1987 r.), opracowanym przez Światową Komisję Środowiska i Rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych. Zrównoważony rozwój został określony, *jako proces mający na celu zaspokojenie aspiracji rozwojowych obecnego pokolenia w sposób umożliwiający realizację tych samych dążeń następnym pokoleniom.*

By osiągnąć zrównoważony rozwój należy skoncentrować się na następujących głównych obszarach: ochronie środowiska - racjonalnej gospodarce odpadami, wzroście gospodarczym oraz szeroko pojętym rozwoju społecznym (walce z ubóstwem, wyrównywaniu szans w dostępie do edukacji, opieki zdrowotnej, sportu, zaspokojeniu potrzeb kulturalnych).

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy jest dokumentem programowym, który wielokierunkowo integruje potrzeby społeczności lokalnej. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionu na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Strategia Gminy ujmuje główne cele i uwarunkowania jej rozwoju w horyzoncie czasowym 10-15 lat w zmieniającym się otoczeniu zewnętrznym i wewnętrznym. Jest tworzona przez czynny udział całej społeczności Gminy (mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje publiczne) przy koordynacji Rady Gminy i uwzględnia zgłoszone przez nią zadania. Strategia jest dokumentem programowym diagnozującym problemy, analizującym bieżące potrzeby, określającym trendy i kierunki rozwoju gospodarczego, ekonomicznego i społecznego. Celem opracowania *Strategii Zrównoważonego Rozwoju* jest zbudowanie ramowego schematu działań, na którym mogą opierać się lokalne władze, organizując swoje przyszłe działania, a także pobudzenie aktywności środowisk lokalnych

i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia gospodarczego i społecznego w zagrożonych obszarach gminy przez szybszy wzrost ekonomiczny i wzrost zatrudnienia.

Podstawą *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy* powinno być założenie maksymalnego wykorzystania szeroko rozumianych wewnętrznych zasobów oraz potencjału miejscowych podmiotów. Dokument ten powinien być oparty o dokładną inwentaryzację istniejących zasobów Gminy i walorów jej lokalizacji.

Strategia definiuje kierunek procesu przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych na terenie Gminy przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, stanu środowiska naturalnego i kulturowego, przywrócenia ładu przestrzennego oraz do ożywienia gospodarczego (stworzenie mechanizmu zachęt do rozwoju rolnictwa, przedsiębiorczości, i inwestowania na terenie Gminy), a także odbudowy więzi społecznych. Zatem celem budowy *Strategii* jest wzrost gospodarczy i społeczny Gminy. Może być on osiągnięty przez rozwijanie nowych form działalności gospodarczej, zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, z uwzględnieniem zagadnień ochrony stanu środowiska naturalnego i zrównoważonego rozwoju gospodarczo-społecznego. *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy* jest tworzona po to, by ukierunkować opisane wyżej przemiany. Świadoma i planowa realizacja zadań opisanych w *Strategii*, zaowocuje bardziej efektywnym wykorzystaniem istniejących możliwości. Poszczególne działania maksymalnie wykorzystują efekt synergii i kierunkują korzystne zmiany w rejonie objętym *Strategią*.

Pierwsza część dokumentu jest diagnozą stanu Gminy. Bazuje na ustaleniach Narodowego Spisu Powszechnego, danych Urzędu Statystycznego w Krakowie i innych podmiotów oraz informacjach znajdujących się w posiadaniu Urzędu Gminy i innych jednostek organizacyjnych.

Projekty ujęte w niniejszej *Strategii* są jedynie propozycją przedsięwzięć, a ich realizacja będzie zależna od uwarunkowań finansowych, potrzeb środowiska lokalnego i możliwości technicznych.

Zadania przewidziane do wykonania w ramach *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza na lata 2016-2020* będą realizowane w zależności od wdrażania Funduszy Strukturalnych w Polsce i opracowywania, bądź aktualizacji dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym. O wszystkich zmianach w proponowanej *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów - Luborzycza* (nowe zadania, modyfikacja obszarów problemowych) będzie decydował Wójt oraz Rada Gminy Kocmyrzów- Luborzycza.

1.2. Metodologia prac

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza na lata 2016-2020 kładzie nacisk na zrównoważony rozwój gminy (bazujący na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno – kulturowej), czyli taki rozwój, w którym potrzeby obecnego pokolenia będą zaspakajane bez umniejszenia szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie, prowadzący w efekcie do poprawy jakości życia mieszkańców i budowania jego trwałych podstaw ekonomicznych. Konstrukcję dokumentu Strategii oparto na modelu budowy planów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego, w pełni oddającym oczekiwania krajowych oraz unijnych instytucji odpowiedzialnych za rozwój terytorialny w Polsce.

Poniżej podano ogólną procedurę konstruowania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza. Składa się ona z następujących etapów:

Etap I – Diagnoza stanu obecnego: zgromadzenie danych, informacji i ich analiza.

Etap II – Badania społeczne dotyczące oceny działań gminy w kontekście realizacji celów strategicznych oraz informacji dotyczących potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej

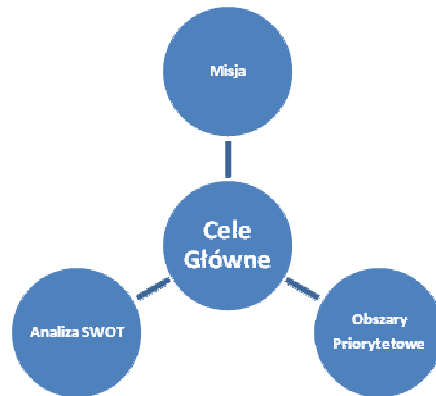
Etap III - Przygotowanie analizy mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń środowiska lokalnego (analiza SWOT) . Określenie głównych obszarów problemowych.

Etap IV - Sformułowanie celów *Strategii*, ich struktury oraz współzależności. Określenie listy zadań z uwzględnieniem listy zadań priorytetowych.

Etap V - Przygotowanie i przedłożenie projektu „*Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza na lata 2016-2020*”.

Zgodnie z wytycznymi programowania regionalnego i „najlepszymi praktykami” panującymi w krajach członkowskich Unii Europejskiej, *Strategia Zrównoważonego Rozwoju* zawiera następujące elementy, ściśle ze sobą powiązane:

- Analizę SWOT,
- Misję Gminy,
- Obszary priorytetowe,
- Główne cele strategiczne dla poszczególnych obszarów priorytetowych,
- Cele operacyjne,
- Zadania,
- Zasady monitorowania i oceny realizacji *Strategii*.

1.3. Kryteria oceny zadań

Ocena inwestycji w kategoriach uwarunkowań społecznych:

1. Zasięg oddziaływania.
2. Wpływ na rozwój gospodarczy.
3. Wpływ inwestycji na rozwój edukacyjno-oświatowy dzieci i młodzieży.
4. Wpływ inwestycji na bezpieczeństwo mieszkańców.
5. Wpływ inwestycji na poprawę spędzania wolnego czasu przez mieszkańców.
6. Wpływ inwestycji na rozwój kulturalny mieszkańców.

Ocena inwestycji w kategoriach strukturalnych:

1. Powiązanie inwestycji z innymi inwestycjami już realizowanymi przez Gminę.
2. Stopień zaawansowania inwestycji.
3. Wpływ na środowisko naturalne.
4. Wpływ inwestycji na zmianę wizerunku Gminy.
5. Wpływ inwestycji na poprawę komfortu życia mieszkańców poprzez zapewnienie niezbędnej infrastruktury technicznej.

Ocena inwestycji w kategoriach finansowych:

1. Wpływ inwestycji na budżet.
2. Korzyści ekonomiczne dla mieszkańców.
3. Możliwość finansowania inwestycji z niekomercyjnych środków bezzwrotnych.

4. Możliwość finansowania inwestycji z niekomercyjnych źródeł zewnętrznych (kredyty i pożyczki preferencyjne).
5. Możliwość współfinansowania inwestycji z udziałem własnym mieszkańców lub innych zainteresowanych podmiotów.
6. Możliwość współfinansowania inwestycji z funduszy unijnych.

2. Diagnoza obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie Kocmyrzów-Luborzyca

Charakterystyka Gminy Kocmyrzów-Luborzyca jest raportem sporządzonym na podstawie dostępnych materiałów statystycznych, badań dokumentacyjnych, dostępnej literatury, danych Urzędu Gminy i jednostek jemu podległych. Diagnoza Gminy opisuje jej stan obecny, problemy oraz stan aktywności społeczności lokalnych w najważniejszych obszarach:

- środowiskowym,
- kulturalnym,
- społecznym,
- gospodarczym,
- turystycznym,
- infrastrukturalnym,
- związanym z zarządzaniem.

2.1. Położenie Gminy Kocmyrzów-Luborzyca

Gmina Kocmyrzów-Luborzyca położona jest w północno-wschodniej części województwa małopolskiego w tzw. Subregionie Wyżyny Miechowskiej, na północny wschód od Krakowa. Bliskość stolicy województwa ma zasadnicze znaczenie dla powiązań lokalnych gminy, ponieważ znajduje się ona w bezpośrednim oddziaływaniu Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.

Gmina leży w dolinie rzeki Dłubni, a w południowej części potoku Kościelnickiego wraz z dopływami. Potok Kościelnicki jest lewobrzeżnym dopływem rzeki Wisły. Na terenie Gminy powierzchnia zlewni potoku Kościelnickiego wynosi 20,5 km², a długość 3,4 km. Padół Goszczański z okalającymi go zboczami należy do zlewni Szreniawy. Typowymi formami rzeźby są tutaj szerokie garby o łagodnych stokach, porozcinane licznymi dolinami o stromych zboczach.

Gmina Kocmyrzów – Luborzyca graniczy z następującymi gminami: Iwanowice, Koniusza, miastem Kraków na prawach powiatu, Michałowice, Słomniki. W skład Gminy wchodzi 25 miejscowości (sołectw): Baranówka, Czulice, Dojazdów, Głęboka, Goszcza, Goszyce, Karniów, Kocmyrzów, Krzysztoforzyce, Luborzyca, Łososkowice, Łuczyce, Maciejowice, Marszowice, Pietrzejowice, Prusy, Rawałowice, Sadowie, Skrzyszowice, Sulechów, Wiktorowice, Wilków, Wola Luborzycka, Wysiołek

Luborzycki, Zastów. Największe miejscowości pod względem liczby mieszkańców to Łuczyce i Kocmyrzów. Natomiast, pod względem zajmowanej powierzchni do największych zalicza się: Łuczyce, Goszczę, Skrzeszowice, Karniów i Czulice. Siedzibą Urzędu Gminy jest miejscowość Luborzyca.

Główne szlaki komunikacyjne przebiegające przez teren Gminy to:

- droga wojewódzka nr 776 z Krakowa do Proszowic oraz Kazimierzy Wielkiej,
- linia kolejowa relacji Kraków – Warszawa.

Gmina Kocmyrzów – Luborzyca ma nadal charakter rolniczy, który jednak w ostatnich latach uległ znacznemu osłabieniu, gdyż z racji położenia oraz zagospodarowania terenów Gmina staje się coraz bardziej atrakcyjnym miejscem do osiedlania oraz weekendowych „wypadów” za miasto.

Wpływ na rozwój gminy Kocmyrzów-Luborzyca mają czynniki zewnętrzne, z których najważniejsze to:

- usytuowanie w strefie aglomeracji krakowskiej, co bezpośrednio oddziałuje na rynek zbytu towarów i usług, oraz dynamizuje rynek pracy,
- korzystne położenie komunikacyjne z uwagi na przebieg drogi wojewódzkiej Nr 776 z Krakowa do Proszowic oraz Kazimierzy Wielkiej,
- stały napływ ludności ze względu na atrakcyjne tereny budowlane przeznaczone pod zasoby mieszkaniowe, oraz ze względu na możliwość zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych.

MAPA POWIATU KRAKOWSKIEGO. LOKALIZACJA GMINY KOCMYRZÓW-LUBORZYCA

Mapa - źródło: Strategia Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzyca na lata 2008-2015, Luborzyca, czerwiec 2008 r.

2.2. Rys Historyczny

Pierwsze, udokumentowane badania archeologiczne potwierdzają ślady ludzkiego osadnictwa na ziemiach dzisiejszej Gminy Kocmyrzów-Luborzycza pochodzące z epoki neolitu (młodszej epoki kamienia) czyli okresu datowanego na lata 5000 -1800 pne. Z okresu tego pochodzi min. odkryta w Wilkowie urna oraz odnaleziona w Goszczy siekiera kamienna. Dziś obydwie te znaleziska znajdują się w Muzeum Świętokrzyskim w Kielcach.

Najbardziej owocne dla odkrywania prehistorycznych śladów historii tych ziem były prowadzone przez archeologów z Polskiej Akademii Umiejętności w latach 30 – tych XX wieku prace wykopaliskowe na terenie Goszyc i ich okolic. Potwierdziły one w pełni ciągłość osadnictwa ludzkiego w tych okolicach na przestrzeni wieków. Odkryto tu min. ślady kultury łużyckiej (pozostałości cmentarza ciałopalnego), kultury trzcinieckiej (ceramika) a także zabytki archeologiczne pochodzące z okresu wpływów kultury późnorzymskiej (II-IV wiek ne.). Szereg pojedynczych odkryć archeologicznych wskazuje na to, iż w okresach prehistorycznych osady ludzkie istniały nie tylko w Wilkowie, Goszczy i Goszycach, ale również w takich miejscowościach jak Łuczyce, Skrzyszowice, Wiktorowice, Czulice czy Karniów. W tej ostatniej miejscowości u schyłku XIX w. odkryto pochodzące najprawdopodobniej z późnego neolitu popielnicę oraz naczynie z charakterystycznym uchwytem w kształcie półksiężyca. W epoce średniowiecza tereny te przeżywały okres znacznego rozwoju gospodarczego i społecznego. Urodzajne ziemie, położone w pobliżu stołecznego Krakowa stały się jego naturalnym zapleczem rolniczym. Nie bez znaczenia dla rozwoju tych obszarów było usytuowanie ich wzdłuż jednego z najważniejszych ówczesnych szlaków drogowych, który łączył Kraków z Wiślicą. Nie przerwały go nawet tak dramatyczne wydarzenia jak niszczycielskie najazdy tatarskie z lat 1241 i 1259/1260. O gospodarczym rozkwicie tych ziem najlepiej świadczyć może fakt uznania przez historyków majątku biskupów krakowskich, znajdującego się w parafii luborzyckiej za jeden z najbardziej dochodowych spośród wszystkich posiadanych przez nich w XIV wieku. Biskupi dwór w Luborzycy odwiedzali min. Władysław Jagiełło i jego małżonka św. Jadwiga (1393 r.).

Najstarszy z istniejących do dziś na tych ziemiach kościołów został ufundowany i wybudowany w Luborzycy jeszcze na początku XIII w. (1218-1229) przez biskupa krakowskiego bł. Iwo Odrowąża. Z kolei pierwsze informacje potwierdzające istnienie kościołów w Czulicach i Goszczy pochodzą z XIV wieku. Wspomniana już kilkakrotnie Goszcza jest najstarszą z odnotowanych w dokumentach pisanych miejscowością z tworzących dzisiejszą gminę. Pierwsza informacja o jej istnieniu pojawia się w dokumencie biskupa krakowskiego Gedki z roku 1198. Zachowane do dnia dzisiejszego dokumenty (w tym zwłaszcza „Liber beneficiorum” Jana Długosza) pozwalają stwierdzić, iż zdecydowana większość miejscowości dzisiejszej Gminy Kocmyrzów-Luborzycza istniała już w epoce średniowiecza. Wyjątkami są tylko Baranówka i Wysiołek Luborzycy, które jako odrębne miejscowości (sołectwa) ukształtowały się w pierwszych dekadach XX stulecia.

W okresie średniowiecza została także ukształtowana struktura własności ziemskiej na tych obszarach. Dominująca rola przypadła własności duchownej. Największymi posiadaczami ziemskimi było Biskupstwo Krakowskie (min. większość ziem parafii luborzyckiej, Zastów) oraz Kapituła Krakowska (min. ziemie parafii w Goszczy, Dojazdów). Pojedyncze miejscowości należały do zgromadzeń zakonnych np. Wiktorowice były własnością Cystersów z Mogiły, Wilków Benedyktynów z Tyńca a Pietrzejowice Benedyktynów z klasztoru Łysogórskiego. Pozostałe miejscowości takie jak np. Łuczyce, Rawałowice, Kocmyrzów, Czulice czy Goszyce były własnością prywatną. Warto zauważyć, iż na obszarach tych nie istniały majątki, które stanowiłyby własność królewską. Tak przedstawiona struktura własności ziemskiej z nieznacznymi tylko zmianami przetrwała niemal do początku XIX wieku.

Jedną z przełomowych dat w historii tych ziem był rok 1401. Wtedy to ówczesny biskup krakowski Piotr Wysz z Radolin przekazał probostwo w Luborzycy wraz z pochodzącymi z tej parafii dochodami jako beneficjum na rzecz Akademii Krakowskiej. Darowizna ta przekazana została początkowo na rzecz całej krakowskiej Alma Mater. Ostatecznie jednak od roku 1422 beneficjum luborzyckie stało się uposażeniem Kolegium Prawników Akademii Krakowskiej (Uniwersytetu Jagiellońskiego). Od tego roku wyboru luborzyckiego proboszcza dokonywało Zgromadzenie Uniwersytetu (dziś byłby to Senat tej uczelni), a ostatecznie nominację zatwierdzał biskup krakowski. Proboszczem w Luborzycy był zawsze jeden z profesorów lub doktorów wspomnianego Kolegium Prawników. Taka sytuacja trwała aż do trzeciego rozbioru i upadku I Rzeczypospolitej. Związki parafii luborzyckiej z krakowskim Uniwersytetem przyniosły znaczący rozwój oświaty na tym ziemiach. Już w połowie XV stulecia znajdujemy w źródłach informację o istnieniu w Luborzycy szkoły parafialnej, znajdującej się pod opieką Uniwersytetu. Uczęszczali do niej chłopcy synowie wywodzący się nie tylko spośród mieszkańców parafii w Luborzycy.

Podobnie jak w dziejach Polski, także i w historii ziem dzisiejszej Gminy Kocmyrzów-Luborzyca, druga połowa XVII stulecia stała się początkiem kryzysu gospodarczego i upadku społeczno-politycznego. Zniszczenia wojenne (min. z okresu „szwedzkiego potopu”, kiedy to ograbiony został przez Szwedów - jesienią 1655r. luborzycki kościół), kontrybucje i rekwizycje dokonywane na tych ziemiach przez wojska szwedzkie, siedmiogrodzkie, rosyjskie a także i polskie, epidemie chorób zakaźnych (z których najstraszniejsza dotknęła te tereny w pierwszych latach XVIII w.), postępujący wzrost obciążeń chłopów w ramach istniejącego systemu gospodarki pańszczyźnianej spowodowały drastyczny spadek poziomu życia, który w szczególności dotknął ludność wiejską. Próby naprawy i ratunku Rzeczypospolitej podjęte w drugiej połowie XVIII wieku w których szczytowym punktem było uchwalenie Konstytucji 3 Maja 1791 r. zakończyły się niepowodzeniem. Ostatnią desperacką próbą zachowania niepodległości była Insurekcja Kościuszkowska 1794 r. Powstanie formalnie rozpoczęła złożona przez Tadeusza Kościuszkę przysięga na krakowskim rynku 24 marca 1794 roku. W kilka dni później Tadeusz Kościuszko wraz ze swoimi oddziałami dotarł do Luborzycy gdzie przebywał od 1 do 3 kwietnia 1794 r. Tutaj przeprowadził reorganizację swoich wojsk, tutaj też dołączyła do niego grupa

ochotników z Luborzycy i innych okolicznych miejscowości. Rankiem 3 kwietnia 1794 r. oddziały powstańcze wyruszyły z Luborzycy w kierunku Raławic gdzie 4 kwietnia doszło do zwycięskiej bitwy z wojskami rosyjskimi.

Kłęska Powstania Kościuszkowskiego i trzeci rozbiór Polski stały się kolejnymi znaczącymi wydarzeniami, które wpłynęły na losy naszych ziem. Po okresie wojen napoleońskich ostatecznie losy tych ziem na ponad sto lat ukształtowały postanowienia Kongresu Wiedeńskiego (1814-1815).

Walka o odzyskanie niepodległości zdominowała historię Polski XIX stulecia. Sprawa ta znalazła także swoje miejsce w historii ziem obecnej gminy Kocmyrzów-Luborzycza. Jakkolwiek działania militarne Powstania Listopadowego (1830-1831) toczyły się z dala od jej terenów, to wśród jego uczestników nie zabrakło jej mieszkańców. Warto wspomnieć choćby F. Boduszyckiego syna właściciela majątku goszyckiego Władysława, czy też Ludwika Mazarakiego, późniejszego dzierżawcę Luborzycy. Materiałną pomoc dla powstańców 1830-31 roku przekazywał również luborzycki proboszcz ksiądz M. Gładyszewicz.

Tereny gminy był miejscem wydarzeń związanych z kolejnym polskim zrywem niepodległościowym - Powstaniem Styczniowym. W pierwszych dniach marca 1863 roku dotarł do Goszczy oddział powstańczy generała Mariana Langiewicza. Powstańcy obozowali tu od 6 do 11 marca 1863 r. W tym czasie generał Langiewicz, którego sztab mieścił się w miejscowym dworze przeprowadził reorganizację podległego mu oddziału. Dnia 11 marca 1863 r. w punkcie granicznym na Baranie generał odebrał nominację na stanowisko Dyktatora Powstania. Do powstańczego oddziału M. Langiewicza dołączyło w czasie jego pobytu w Goszczy wielu okolicznych mieszkańców. Byli wśród nich min. T. Jedynek i M. Wąsowicz, których nagrobki znajdują się dziś na luborzyckim cmentarzu.

Na przełomie XIX i XX wieku ważnym lokalnym centrum działalności niepodległościowej był dwór w Goszycach. Tam właśnie zatrzymał się patrol zwiadowczy majora Beliny-Prażmowskiego wysłany przez Komendanta J. Piłsudskiego na ziemie zaboru rosyjskiego w pierwszych dniach sierpnia 1914 r. w przeddzień wybuchu I wojny światowej.

Jednym z najważniejszych wydarzeń w historii społeczno-gospodarczej XIX wieku było uruchomienie 14 grudnia 1899 r. linii kolejowej łączącej Kocmyrzów z Krakowem, co wpłynęło w istotny sposób na rozwój gospodarczy nie tylko Kocmyrzowa i jego najbliższych okolic ale całego obszaru dzisiejszej Gminy Kocmyrzów-Luborzycza.

Jesienią i zimą 1914 ziemie gminy stały się miejscem zaciętych walk rosyjsko – austriackich, które spowodowały znaczne straty materialne min. prawie całkowitemu zniszczeniu uległy wówczas Marszowice. W ich wyniku wojska carskie zmuszone zostały ostatecznie do opuszczenia tych terenów. Rozpoczęła się okupacja austriacka trwająca do 1918 r., kiedy to Polska ostatecznie odzyskała niepodległość. Warto wspomnieć, iż w czasie tej okupacji wojskowe władze austriackie w 1915 roku zainicjowały budowę linii kolei wąskotorowej z Kocmyrzowa w kierunku Kazimierzy Wielkiej. Jej odcinek do Proszowic został ukończony już w 1917 roku.

W okresie II Rzeczypospolitej (1918-1939) miejscowości tworzące dziś Gminę Kocmyrzów-Luborzyca znalazły się nie tylko w różnych gminach, ale i województwach. Gmina Luborzyca (Baranówka, Goszcza, Goszyce, Luborzyca, Maciejowice, Marszowice, Wilków, Sadowie, Łuczycy, Pietrzejowice, Rawałowice, Wiktorowice, Wola Luborzycza) została włączona do Powiatu Miechowskiego i Województwa Kieleckiego. Prusy i Zastów stały się częścią Gminy Mogiła i Województwa Krakowskiego. Także do Województwa Krakowskiego (Gminy w Ruszcy) zostały przyłączone pozostałe miejscowości : Kocmyrzów, Karniów, Czulice, Sulechów, Głęboka, Dojazdów, Krzysztoforzyce.

W okresie dwudziestolecia międzywojennego na terenach tych nastąpił znaczący rozwój różnorodnych inicjatyw społecznych i kulturalnych. Obok założonych jeszcze w latach I wojny światowej Kółek Rolniczych w Marszowicach czy Pietrzejowicach powstawały nowe min. w Czulicach i Skrzeszowicach. Tworzono nowe jednostki Straży Pożarnej (min. Goszyce, Karniów, Głęboka, Łuczycy.). W roku 1903 powstała jednostka Straży Pożarnej w Czulicach. W Luborzycy dzięki staraniom mieszkańców parafii i jej ówczesnego proboszcza ks. F. Kwietnia wybudowany został nieistniejący dziś Dom Ludowy (1937 r.). Rozwijały swoją działalność również orkiestry dęte z Luborzycy (założona jeszcze w 1887r.) i Skrzeszowicach (istniejąca od 1915r.).

W sierpniu 1924 roku odwiedził dwór w Goszycach Marszałek Józef Piłsudski wraz z uczestnikami słynnego już patrolu zwiadowczego Beliny-Prażmowskiego. Dziesięć lat później w listopadzie 1934 roku przebywał w Łuczycach Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Ignacy Mościcki, który dokonał tu uroczystego otwarcia nowego odcinka trasy kolejowej łączącej Kraków z miejscowością Tunel.

Dzień 1 września 1939 roku rozpoczął jeden z najtragiczniejszych okresów w dziejach naszego kraju, jakim były lata II wojny światowej. Administracyjnie ziemie naszej gminy stały się wówczas częścią utworzonego przez Niemców Generalnego Gubernatorstwa. Trwająca ponad pięć lat okupacja hitlerowska przyniosła ze sobą nieustający terror, strach i poniżenie. Mimo to już na początku 1940 roku działały w gminie organizacje konspiracyjne. Wśród nich najważniejszą rolę odgrywały oddziały Armii Krajowej i Batalionów Chłopskich. W czasie hitlerowskiej okupacji prowadzono tu także tajne nauczanie, wydawano podziemną prasę. Po upadku Powstania Warszawskiego 1944 roku mieszkańcy gminy udzielili wszechstronnej pomocy wysiedlonym mieszkańcom stolicy. W goszyckim dworcu znalazł wówczas schronienie późniejszy laureat literackiej Nagrody Nobla – Czesław Miłosz. W Goszycach spędził również czas hitlerowskiej okupacji Jerzy Turowicz publicysta, dziennikarz, wieloletni redaktor naczelny „Tygodnika Powszechnego”.

W styczniu 1945 roku ziemie dzisiejszej Gminy Kocmyrzów-Luborzyca zostały wyzwolone spod hitlerowskiej okupacji przez wojska radzieckie. Pierwsze powojenne lata (1945-1948) były na tych ziemiach, podobnie jak w całej Polsce czasem nadziei, odbudowy, ale i nierzadko dramatycznych konfliktów o kształt Państwa Polskiego. Nowe władze komunistycznej Polski wspierane przez wojska radzieckie, wprowadzając nowy ustrój społeczno - polityczny często prowadziły politykę represji wobec swoich przeciwników politycznych. Sytuacje takie miały miejsce również na tych terenach.

Prześladowani byli zarówno działacze Polskiego Stronnictwa Ludowego, w latach wojny zazwyczaj członkowie Batalionów Chłopskich jak i żołnierze Armii Krajowej.

Jednym z najważniejszych aktów prawnych ogłoszonych przez nowe władze (PKWN) był dekret o reformie rolnej z 6 września 1944 r. Na ziemiach dzisiejszej Gminy Kocmyrzów-Luborzycza rozpoczęto wprowadzać go w życie od 1945 roku. Zmieniło to w radykalny sposób nie tylko strukturę własności ale i strukturę społeczną tych terenów. Był to koniec okresu wielowiekowego istnienia i dominacji w życiu tutejszych wsi ziemiańskiej własności ziemskiej. Równocześnie był to także koniec, jakże charakterystycznej dla tych regionów tradycyjnej „kultury dworku ziemiańskiego”. Większość rozparcelowanej ziemi dworskiej trafiła do rąk miejscowych bezrolnych i małorolnych chłopów. Część jednak pozostała w rękach państwa. Została ona przekazana już istniejącym lub nowo utworzonym instytucjom. I tak np. 130 ha ziemi z majątku rodziny Kleszczyńskich w Skrzyszowicach przekazano Państwowej Stacji Hodowli Roślin, 110 ha z majątku w Prusach otrzymał Zakład Doświadczalny Akademii Rolniczej w Krakowie. Z kolei 235 ha ziemi należącej do rodziny van Wollen w Czulicach przejął Związek Hodowców Roślin. W roku 1950 utworzono w Czulicach Państwowe Gospodarstwo Rolne. Także na ziemiach należących do majątku w Zastowie utworzone zostało PGR. Znacznie mniejszą część ziemi przekazano na rzecz instytucji państwowych w Goszycach, Łuczycach, Wilkowie czy Luborzycy.

Polityka władz państwowych wobec rolników prowadzących własne gospodarstwa zaczęła się znacząco zmieniać od końca lat czterdziestych XX w. Władze wzorując się na rozwiązaniach istniejących w Związku Radzieckim rozpoczęły działania mające na celu likwidację prywatnej własności ziemi na polskiej wsi. Wykorzystując naciski administracyjne a nie rzadko i przymus bezpośredni rozpoczęto akcję tworzenia „spółdzielni produkcyjnych” wśród rolników. Przystąpienie do takiej „spółdzielni” w praktyce oznaczało utratę własnego gospodarstwa. Trudno się dziwić, iż działania takie napotykały opór. Na terenie dzisiejszej gminy, szczególnie dramatycznie przebiegała podjęta przez ówczesne władze próba utworzenia „spółdzielni” w Łososkowicach. Natrafiwszy na zdecydowany sprzeciw władze nie wahały się użyć przymusu i aresztowania najbardziej opornych. Podobnie dramatycznie przebiegała akcja tworzenia „spółdzielni” w Krzysztoforzycach, która przetrwała tylko kilka lat (1950 – 1955).

Od 1956 roku naciski władz na rzecz kolektywizacji rolnictwa uległy pewnemu złagodzeniu, jednak istotnym zmianom uległa dopiero na początku lat siedemdziesiątych XX w. Wtedy to m.in. zniesione zostały obowiązkowe dostawy kontyngentów produktów rolnych na rzecz państwa. Umożliwiło to znaczący postęp i rozwój miejscowego rolnictwa.

Druga połowa XX wieku przyniosła ziemiom dzisiejszej Gminy Kocmyrzów-Luborzycza wiele istotnych zmian, często inicjowanych przez jej mieszkańców. Już pierwsze lata powojenne obok konfliktów społecznych i politycznych przyniosły ze sobą pierwsze zmiany cywilizacyjne. W latach czterdziestych i pięćdziesiątych symbolem postępu cywilizacyjnego była zainicjowana przez ówczesne władze

elektryfikacja wsi. Objęła ona również miejscowości dzisiejszej Gminy Kocmyrzów-Luborzycy. Warto pamiętać o tym, iż Łuczyce były 300 miejscowością, jaka została w pełni zelektryfikowana w Polsce.

Wiele wysiłku lokalne społeczności poświęciły rozwojowi oświaty. Jeszcze przed utworzeniem dzisiejszej Gminy Kocmyrzów-Luborzycy wybudowana została od podstaw nowa szkoła w Luborzycy. Jej uroczyste otwarcie miało miejsce 11 listopada 1963 roku. Szkoła ta w nawiązaniu do wielowiekowych tradycji łączących Luborzycę z krakowskim Uniwersytetem otrzymała zaszczytne imię 600 – lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych dzięki działaniom mieszkańców Gminy oraz władz samorządowych cała Gmina Kocmyrzów-Luborzycy objęta została siecią wodociągów i gazociągów. Wybudowano 195 km linii wodociągowej i około 160 km linii gazociągowej.

Miejscowości tworzące dziś Gminę Kocmyrzów-Luborzycy w drugiej połowie XX wieku kilkakrotnie zmieniały swoją przynależność administracyjną, w związku reformami administracji w latach 1955 i 1972.

Kolejna reforma ustroju administracyjnego Polski, która weszła w życie 1 stycznia 1973 roku wprowadziła dwustopniowy podział administracji samorządowej, powołała do życia Gminę Kocmyrzów-Luborzycy w kształcie w jakim istnieje ona do dnia dzisiejszego. Oczywiście na przestrzeni ponad trzydziestu lat jej istnienia nie obeszło się bez kilku zmian jej kształtu terytorialnego. Obecny kształt gminy obowiązuje od ostatniej zmiany wprowadzonej w roku 1986. Reforma administracyjna z 01.01.1999 r. (przywrócenie powiatów) włączyła Gminę Kocmyrzów-Luborzycy do powiatu ziemskiego krakowskiego. Obecnie Gmina zajmuje powierzchnię 82,93 km².

2.3. Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne

2.3.1. Środowisko przyrodnicze

Gmina Kocmyrzów - Luborzycy położona jest na północny wschód od Krakowa, na terenie Wyżyny Małopolskiej na pograniczu dwóch subregionów: Wyżyny Miechowskiej (północna część gminy) i Płaskowyżu Proszowickiego (południowa część gminy).

Ukształtowanie terenu cechuje układ łagodnie pofałdowanych garbów. Najwyższe wzniesienie znajduje się w Goszczy i przekracza 345 m n.p.m. a najniżej położone tereny znajdują się w Krzysztoforzycach (na pograniczu z Krakowem) - 213 m n.p.m.

Największym ciekim wodnym jest potok Baranówka, który uchodzi do rzeki Dłubni, w której zlewni znajduje się większość terytorium gminy. Obszar południowo - wschodni znajduje się w zlewni potoku Kościelnickiego, natomiast północna część gminy znajduje się w zlewni Szreniawy. Na terenie gminy powierzchnia zlewni potoku Kościelnickiego wynosi 20,5 km² a długość 3,4 km. Typowymi formami

rzeźby są tutaj szerokie garby o łagodnych stokach porozcinane licznymi dolinami o stromych zboczach.

2.3.2. Zasoby naturalne

Surowce mineralne na terenie gminy Kocmyrzów- Luborzycza nie są udokumentowane tzn. brak jest złóż, które dawałyby szanse eksploatacji na skalę przemysłową. Nie mniej jednak stwierdza się, że dla potrzeb gospodarczych w przeszłości eksploatowano lokalne gliny lessowe do wyrobu cegły a także piaski i margle. Były to jednak złoża niskiej jakości i ich eksploatacja ma wyłącznie historyczne znaczenie.

2.3.3. Klimat

Obszar gminy Kocmyrzów – Luborzycza należy do piętra klimatycznego umiarkowanie ciepłego. Średnia temperatura roczna wynosi od 7,2 do 8,5 stopnia C a roczne opady 700 - 750 mm. Okres wegetacyjny trwa około 215 dni. Zróżnicowanie rzeźby terenu wpływa na zróżnicowanie mezoklimatyczne – na wierzcholinie klimat jest chłodniejszy niż na terenach niżej położonych, wyższa jest suma opadów rocznych oraz wietrzność (częste zamiecie śnieżne i zaspasy).

2.4. Demografia

Ludność Gminy Kocmyrzów-Luborzycza według danych Urzędu Gminy w dniu 31.12.2015r. szacowana była na 14 393 na osób, w tym 49 % stanowią mężczyźni, a 51,% kobiety. Liczba mieszkańców Gminy stanowiła około 0,46% ludności Małopolski oraz około 5,4 % ludności powiatu krakowskiego.

Wielkość gęstości zaludnienia, wynosząca 183 osób/km² (stan na 31.12.2014r.) świadczy o tym, że Gmina Kocmyrzów- Luborzycza jest mniej zaludniona niż powiat krakowski (218 osób/km²) na terenie którego się znajduje.

Analizując liczbę mieszkańców w Gminie w latach 2008 – 2015 można zaobserwować znaczną tendencję wzrostową. Różnica pomiędzy rokiem 2008 a 2015 r. wynosi 1 233 osoby. W Gminie występuje przewaga kobiet. Wskaźnik feminizacji mierzony liczbą kobiet na 100 mężczyzn wynosi w Gminie Kocmyrzów - Luborzycza wynosi 101.

Liczba ludności w Gminie Kocmyrzów – Luborzycza w latach 2008 -2015 :

Rok	Ogółem	Płeć	
		Mężczyźni	Kobiety
2008r.	13 160	6 493	6 667

2009r.	13 353	6 606	6 747
2010r.	13 570	6 701	6 869
2011r.	13 790	6 816	6 974
2012r.	13 992	6 925	7 067
2013r.	14 067	6 970	7 097
2014r.	14 234	7 070	7 164
2015r.	14 393	7 145	7 248

Źródło: Urząd Gminy Kocmyrzów – Luborzycza, stan na 31.12.2015

Wysoki udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (19,6%) i produkcyjnym (64,3%) w populacji ogółem świadczy o dużym potencjale rozwojowym Gminy. Z drugiej jednak strony oznacza wzrost zasobów pracy, co przy braku rozwoju Gminy rzutować może na wysoki poziom bezrobocia. Ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi 16,1% ogółu populacji mieszkańców. Wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi w Gminie Kocmyrzów-Luborzycza 55,6.

Struktura ludności Gminy Kocmyrzów-Luborzycza i powiatu Krakowskiego według ekonomicznych grup wieku, na dzień 31.12.2014 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Kocmyrzów – Luborzycza	Powiat krakowski
1	Wiek przedprodukcyjny	2 900	53 112

2	Wiek produkcyjny	9 490	169 703
3	Wiek poprodukcyjny	2 379	45 702
Gmina razem		14 769	268 517

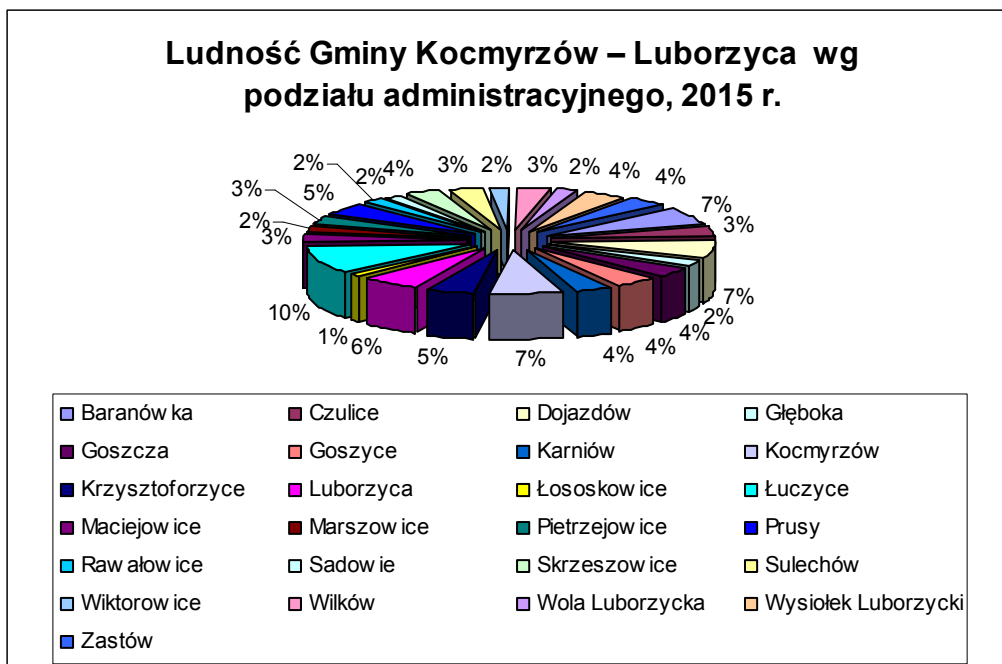
Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, stan na 30.12.2014r.

Podział administracyjny Gminy Kocmyrzów – Luborzycza na 31.12.2015 r.:

Sołectwo	Liczba mieszkańców			Powierzchnia [ha]	Gęstość zaludnienia [os/km ²]
	kobiet	mężczyzn	ogółem		
Baranówka	495	465	960	327	294
Czulice	235	248	483	471	102
Dojazdów	519	493	1012	244	414
Głęboka	178	170	348	228	152
Goszcza	279	294	573	620	92
Goszyce	280	283	563	382	147
Karniów	264	288	552	452	122
Kocmyrzów	520	498	1018	374	272
Krzysztoforzyce	350	350	700	339	206
Luborzycza	427	400	827	294	281
Łososkowice	95	83	178	261	68
Łuczyce	710	732	1442	644	223
Maciejowice	249	252	501	407	123
Marszowice	170	138	308	316	97
Pietrzejowice	196	202	398	278	143
Prusy	402	333	735	288	255
Rawałowice	167	169	336	284	118
Sadowie	120	112	232	169	137
Skrzeszowice	256	268	524	555	94
Sulechów	240	234	474	151	313
Wiktorowice	140	131	271	192	141
Wilków	240	246	486	340	142

Wola Luborzycza	138	147	285	199	143
Wysiołek Luborzyczycki	300	298	598	210	284
Zastów	284	305	589	322	182

Źródło: Urząd Gminy Kocmyrzów - Luborzyca

2.5. Infrastruktura techniczna

2.5.1. Transport

Drogi i szlaki komunikacyjne

Sieć drogową na terenie Gminy Kocmyrzów- Luborzyca tworzą drogi wojewódzka, drogi powiatowe i drogi gminne. Brak jest dróg krajowych. Zarządcami dróg, do właściwości których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg są następujące organy administracji samorządowej:

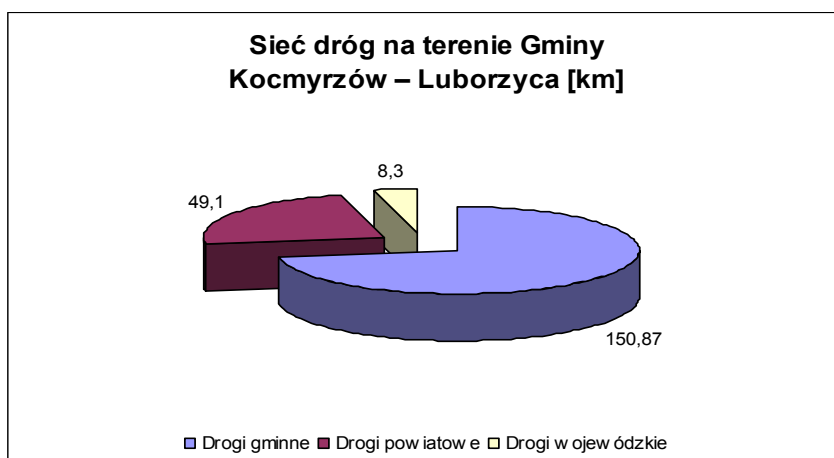
- drogi wojewódzkiej – Zarząd Województwa,
- dróg powiatowych – Zarząd Powiatu,
- dróg gminnych – Wójt Gminy.

Sieć drogowa w gminie Kocmyrzów - Luborzycza:

Wyszczególnienie	Długość [km]
Drogi gminne	150,87
Drogi powiatowe	49,10
Drogi wojewódzkie	8,30
Drogi krajowe	brak
Razem	208,27

Źródło: Urząd Gminy Kocmyrzów - Luborzycza

Drogi wojewódzkie

Przez teren Gminy Kocmyrzów- Luborzycza przebiega droga wojewódzka, której długość wynosi 8,3 km.

Drogi powiatowe

Do dróg powiatowych zalicza się drogi inne niż krajowe i wojewódzkie, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Łączna długość dróg powiatowych na terenie Gminy wynosi: **49,10 km.**

Drogi powiatowe na terenie Gminy Kocmyrzów – Luborzycza stan na 31.12.2015 r.

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość [km]
2154K 18149	Zagórzycze Stare-Sadowie	3,8

2157K 18152	Więclawice Stare -Zastów	2,1
2159K 18155	Zastów-Luborzycza	4,2
2160K 18156	Wysiołek Luborzycki -Szczepanowice-Czechy	6,0
1268K 18184	Biórków-Czulice	1,0
2165K 18185	Sulechów-Nowa Huta	1,7
2152K 18-148	Michałowice-Masłomiąca -Więclawice-Luborzycza	4,2
2156K 18154	Węgrzce-Raciborowice-Prusy	2,8
2161K 18157	Słomniki ul. Zagłoby - Kocmyrzów	5,9
2159K 18158	Luborzycza-Wrocimowice	8,0
1267K 18183	Kocmyrzów-Karniów-Czernichów	9,4

Źródło: Urząd Gminy Kocmyrzów – Luborzycza

Drogi gminne

Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym nie zaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Na dzień dzisiejszy Gmina Kocmyrzów-Luborzycza posiada około **150,87** km dróg gminnych, w tym 122,52 km dróg o nawierzchni ulepszonej (asfaltowej) oraz 28,35 km dróg o nawierzchni nieulepszonej, żużlowej.

Drogi zaliczone do kategorii dróg gminnych na terenie Gminy Kocmyrzów- Luborzycza – stan na 31.12.2015 r.

L.p.	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość [m]		
			W tym dróg o nawierzchni		
			Ogółem w [m]	Ulepszonej (asfalt)	Żuźlowej
1	K600231	Goszcza od Toru	600	600	
2	K600232	Goszcza przez Wieś	700	700	
3	K600233	Goszcza Załącze	830	830	
4	K600234	Goszcza Polanowice	1200	1200	
5	K600235	Droga Kościelna	1000	500	500
6	K600236	Goszcza za Torem	2830	625	2205
7	K600237	Kielnik	300	300	
8	K600238	Zatorze	1600	1600	
9	K600239	Łuk	300	300	
10	K600240	Goszcza Oborzysko	3100	3100	
11	K600241	Załucek	900	900	
12	K600242	Las Zwierzyniec	882	882	
13	K600243	Dojazd	750	750	
14	K600244	Sadowie Goszcza	1000	1000	
15	K600245	Wytańcowana	2300	2300	
16	K600246	Łuczyce	1400	1400	
17	K600247	Zjawienie	600	600	
18	K600248	Las Łuczycki	1800	1800	
19	K600249	Góry Radwany	650	650	
20	K600250	Sportowa	1200	1200	
21	K600251	Szkolna	300	300	
22	K600252	Wiklisko	900	900	
23	K600253	Baranówka Łąki	600		600
24	K600254	Pustki	1100	1100	
25	K600255	Maciejowice-Sotfiny	1100	1100	

26	K600256	Skrót	600	600	
27	K600257	Niewarcza-Zagań	2200	800	1400
28	K600258	Maciejowice Pola	3800	3000	800
29	K600259	Baranówka	1100	1100	
30	K600260	Maciejowice-Niewarcza	1600	1600	
31	K600261	Zastów-Piecki	200	150	50
32	K600262	Kopaniny	600	600	
33	K600263	Zastów Wiadukt	800		800
34	K600264	Zastów Stadion	900	900	
35	K600265	Zastów Boczna	300	300	
36	K600266	Prusy	1200	700	500
37	K600267	Łuczyce-Maciejowice	3700	3700	
38	K600268	Zaulek	500	500	
39	K600269	Maciejowice przez Tory	800	600	200
40	K600270	Baranówka przez Wieś	1250	600	650
41	K600271	Baranówka Pola	300	300	
42	K600272	Baranówka Centrum	1100	1100	
43	K600273	Baranówka	550	550	
44	K600274	Baranówka-ES	1000	1000	
45	K600275	Baranówka Domy	500	500	
46	K600276	Kolano	500	500	
47	K600277	Bez nazwy	520	520	
48	K600278	Goszyce-Marszowice	2900	2900	
49	K600279	Odołki	420	420	
50	K600280	Wilków Łąki	700	700	
51	K600281	Łącznik	850	850	
52	K600282	Zagaje	600	600	
53	K600283	Podgórze	1900	1900	
54	K600284	Dojazdów-Sulechów	1200	1200	
55	K600285	Sulechów Pola	1500	500	1000
56	K600286	Podbaranie	600	600	

57	K600287	Kolonia Wilków	520	520	
58	K600288	Goszyce Boczna	1600	1400	200
59	K600289	Wilków-Folwark	1100	600	500
60	K600290	Wilków-Las	600	600	
61	K600291	Wysiołek Kościół	400		400
62	K600292	Skrzeszowice- Szczepanowice	1900	350	1550
63	K600293	Skrzeszowice-Mocyłki	800	800	
64	K600294	Mocyłki	1200	1200	
65	K600295	Skrzeszowice Polna	500		500
66	K600296	Skrzeszowice Boczna	500	500	
67	K600297	Skrzeszowice Zalesie	1600	1600	
68	K600298	Łososkowice-Biórków Wielki	2600	2600	
69	K600299	Łososkowice I	200	200	
70	K600300	Łososkowice II	1600	1300	300
71	K600301	Bez nazwy	1450	1450	
72	K600302	Wola Luborzycza- Goszyce	3100	2000	1100
73	K600303	Bez nazwy	2500	2500	
74	K600304	Wola Luborzycza Zalipie	600	600	
75	K600305	Rawałowice	2900	2900	
76	K600306	Rawałowice Boczna	800	500	300
77	K600307	Wysiołek -Kocmyrzów	1200	1200	
78	K600308	Piotrowiec prze Wieś	1500	1300	200
79	K600309	Zapusta	800	800	
80	K600310	Sulechów-Błonie	600	600	
81	K600311	Bez nazwy	800	600	200
82	K600312	Bez nazwy	1000	1000	
83	K600313	Prusy Lubocza	400	400	
84	K600314	Dojazdów Granica	750	750	
85	K600315	Krótką	600	600	

86	K600316	Dojazdów Zjazd	700	700	
87	K600317	Luborzycza-Dojazdów	1100	1100	
88	K600318	Ciernie	700	700	
89	K600319	Wąska	300	300	
90	K600320	Od Zakrętów	300		300
91	K600321	Kocmyrzów Pola	1100	1100	
92	K600322	Kocmyrzów-Boczna	1000	1000	
93	K600323	Kocmyrzów-za Torem	1500	1500	
94	K600324	Kocmyrzów- Krzysztoforzyce	2000	2000	
95	K600325	Kocmyrzów-Ulica	450	450	
96	K600326	Łuczanowice- Krzysztoforzyce	1800	1800	
97	K600327	Do Wadowa	800	800	
98	K600328	Bez nazwy	1100	500	600
99	K600329	Krzysztoforzyce- Węgrzynowice	800	600	200
100	K600330	Bez nazwy	500	300	200
101	K600331	Sotfiny	800	800	
102	K600332	Bez nazwy	300	300	
103	K600333	Pietrzejowice I	1100	1100	
104	K600334	Pietrzejowice II	2100	2100	
105	K600335	Pietrzejowice III	1900	1900	
106	K600336	Głęboka-Pietrzejowice	1600	1600	
107	K600337	Bez nazwy	700	400	300
108	K600338	Głęboka II	1000	1000	
109	K600339	Głęboka III	900	600	300
110	K600340	Karniów-Biorków Mały	2700	2700	
111	K600341	Głęboka-Karniów	1480	1480	
112	K600342	Karniów	1500	600	900
113	K600343	Do Mogiłki	500	400	100
114	K600344	Karniów-Łącznik	300	300	

115	K600345	Karniów-Las	1000	550	450
116	K600346	Graniczna	700	700	
117	K600347	Do Krakowa	1117	1117	
118	K600348	Płachta	800	800	
119	K600349	Czulice Łąki	400	400	
120	K600350	Czulice Mała	600	600	
121	K600351	Bez nazwy	450	450	
Drogi wewnętrzne			18020	6980	11040
OGÓŁEM			150869	122524	28345

Źródło: Urząd Gminy Kocmyrzów – Luborzycza stan na 31.12.2015 r.

Aktualny układ komunikacyjny Gminy Kocmyrzów - Luborzycza jest stosunkowo dobrze rozwinięty. Zastrzeżenia natomiast może budzić niedostosowanie sieci dróg (na wielu odcinkach) do standardów technicznych i wymogów ruchu (wąskie drogi, zbyt małe promienie łuków, nienormalne spadki, zły stan techniczny nawierzchni itp.).

Transport kolejowy

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa Kraków – Miechów- Warszawa. Na terenie gminy znajdują się cztery stacje kolejowe w Zastowie, Baranówce, Łuczycach i Goszczy. Przy wyżej wymienionych stacjach Gmina planuje budowę parkingów, które funkcjonować będą w systemie park & ride (P+R).

2.5.2. Gospodarka wodna

Ujęcia wodne

Zbiornicze zaopatrzenie w wodę na terenie Gminy Kocmyrzów – Luborzycza, oparte jest o zbiorczą sieć wodociągową zaopatrywaną w wodę z kilku gminnych ujęć głębinowych (studnie wiercone).

Ujęcia zlokalizowane są :

- Rawałowice – studnie : R1 i S-2 bis
- Goszcza - studnie: SG-1,G2
- Sadowie - studnie: SW-1
- Łuczycy - studnie : S-1,S-2

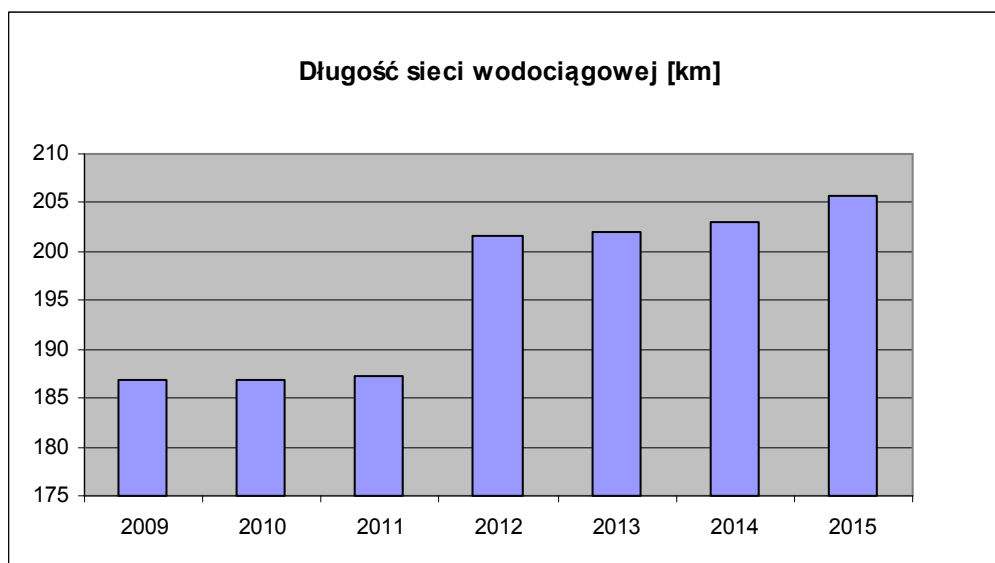
Sieć wodociągowa

W Gminie Kocmyrzów_ Luborzycza z wodociągów zbiorczych korzysta około 15 150 mieszkańców. Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosi 205,60 km. Liczba przyłączy do sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosi 4378.

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Kocmyrzów- Luborzycza

Rok	Długość sieci wodociągowej [km]	Podłączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.]	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych [w dm³]
2009	186,96	3 685	12 800	340,6
2010	186,96	3 769	13 200	327,6
2011	187,26	3 872	13 500	347,5
2012	201,56	3 975	13 900	353,6
2013	202,00	4 077	14 200	353,7
2014	203,00	4 234	14 750	357,0
2015	205,60	4 378	15 150	358,5

Źródło: Urząd Gminy Kocmyrzów- Luborzycza

Zużycie wody w 2015 r. na terenie Gminy wynosiło ok. 363 dam³, z czego:

- zużycie w gospodarstwach domowych - 358,5 dam³,
- pozostałe (przedszkola, szkoły itp.) – 4,5 dam³.

Uwaga. 1 dam³ = 1000 m³.

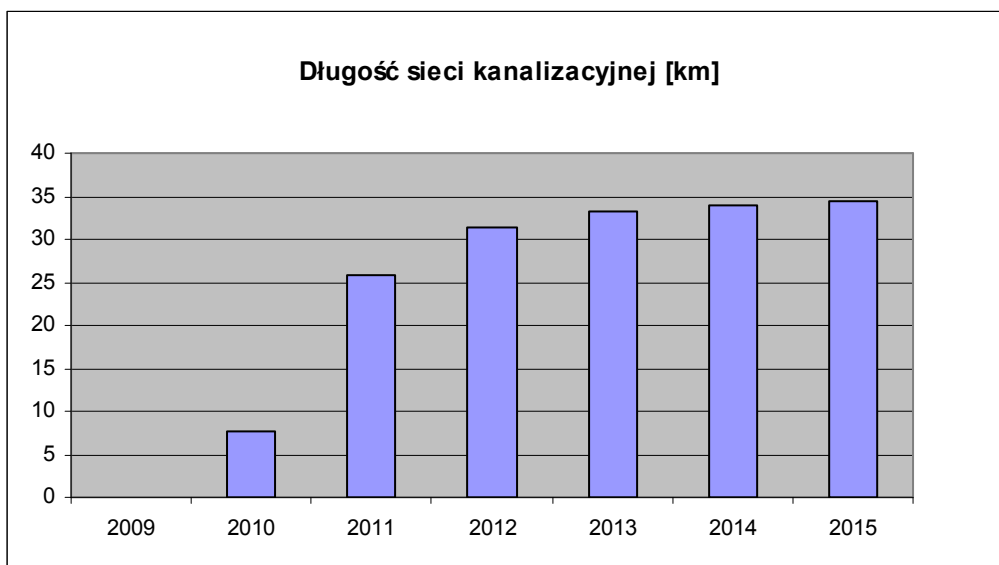
2.5.3. Gospodarka ściekowa

Zaopatrzenie ludności w wodę wiąże się nierozdzielnie z wytwarzaniem i odprowadzaniem ścieków, a ochrona wód powierzchniowych i podziemnych – to przede wszystkim oczyszczanie ścieków. We wspólnocie gminnej obowiązek oczyszczania ścieków komunalnych spoczywa na gminie i stanowi jej zadanie własne. Dlatego też, działania gminy mają na celu rozwiązanie spraw gospodarki ściekowej w szczególności przez budowę systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków.

Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Kocmyrzów- Luborzycza w roku 2015

Rok	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	Podłączenia kanalizacji sanitarnej prowadzące do budynków mieszkalnych	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]
2009	0	0	0
2010	7,78	47	190
2011	25,83	76	300
2012	31,49	100	400
2013	33,24	487	2400
2014	33,96	647	2590
2015	34,50	748	3032

Źródło: Urząd Gminy Kocmyrzów- Luborzycza

Na terenie gminy ścieki sanitarne z gospodarstw i obiektów usługowych nie posiadających sieci kanalizacyjnej, gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych z których podmioty gospodarcze posiadające stosowne zezwolenie wójta gminy w zakresie wywozu nieczystości ciekłych dokonują wywozu nieczystości na oczyszczalnię ścieków znajdującą się w Gminie Kraków .

W Gminie z sieci kanalizacyjnej w roku 2014 korzystało 18,3 % ludności, gdy tymczasem w powiecie krakowski w tym samym roku z sieci kanalizacyjnej korzystało 48,8 % ludności. W roku 2014 na terenie gminy zbiorniki bezodpływowe posiadało 3 650 gospodarstw, a oczyszczalnie przydomowe 487 gospodarstw.

2.5.4. Gospodarka odpadami

Z dniem 1 lipca 2013 roku na terenie Gminy Kocmyrzów-Luborzycza zgodnie ze znowelizowaną ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach został wprowadzony nowy system odbioru odpadów komunalnych z zamieszkałych nieruchomości.

W drodze Uchwały Rady Gminy Kocmyrzów-Luborzycza na terenie Gminy Kocmyrzów – Luborzycza ustalono następujące stawki za zagospodarowanie odpadów komunalnych;

- miesięczną stawkę za gospodarowanie odpadami komunalnymi niesegregowanymi od mieszkańca zamieszkującego nieruchomość
- miesięczną stawkę za gospodarowanie odpadami komunalnymi segregowanymi od mieszkańca zamieszkującego nieruchomość

- w przypadku zamieszkiwania nieruchomości powyżej 4 osób prowadzących wspólne gospodarstwo domowe – stawkę miesięczną od każdego kolejnego mieszkańca, jeżeli odpady zbierane są w sposób selektywny.

System segregacji oparty jest na rozdzielaniu odpadów do worków w czterech kolorach:

worek niebieski – papier,

worek zielony – szkło,

worek różowy – plastik, metal,

worek brązowy – odpady biodegradowalne.

Przeterminowane leki mieszkańcy mogą oddawać do specjalnych pojemników ustawionych w aptekach na terenie Gminy. Podobnie zużyte baterie można oddawać do specjalnych pojemników ustawionych w budynkach użyteczności publicznej jak np. Urząd Gminy, szkoły, przedszkola.

Na terenie Gminy funkcjonuje także Mobilny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych mieszkańcy mogą bez dodatkowych opłat dostarczać:

odpady ulegające biodegradacji (np. skoszona trawa, liście),

odpady wielkogabarytowe,

zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne a także odpady segregowane.

Na terenie Gminy Kocmyrzów – Luborzycza odbiór odpadów (zarówno komunalnych zmieszanych, jak i segregowanych) od mieszkańców realizowany jest jeden raz w miesiącu zgodnie z harmonogramem wywozu.

Za wyposażenie mieszkańców w pojemniki zgodnie obowiązującą umową odpowiedzialna jest firma świadcząca usługę wywozu odpadów komunalnych. Również worki na odpady segregowane dostarcza firma świadcząca usługę wywozu.

Gmina wybiera Wykonawcę usługi w procedurze przetargowej, zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych.

Za pośrednictwem firmy świadczącej usługę wywozu, odpady komunalne przekazywane są na wyspecjalizowane instalacje zgodnie z obowiązującym Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Regionu Zachodniego.

Odzysk surowców wtórnych w latach 2013- 2015 w Megagramach:

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Makulatura	24,3	38,6	78,6
Tworzywa sztuczne	88,4	265,14	333,4
Szkło	154,9	170,1	153,4

Źródło: Urząd Gminy Kocmyrzów-Luborzycza

2.5.5. Sieć energetyczna

W związku z uwolnieniem w Polsce dostaw energii elektrycznej spod wpływu monopolistycznego, Gmina Kocmyrzów-Luborzycza w drodze postępowania przetargowego cyklicznie wybiera podmiot dostarczający energię do punktów odbioru zarządzanych przez gminę (budynki komunalne, punkty sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i inne). Mieszkańcy Gminy Kocmyrzów-Luborzycza sami wybierają sobie dostawcę energii elektrycznej. Sieć energetyczna jako element dystrybucji zarządzana jest przez Tauron Dystrybucja S.A.. Gmina za korzystanie z sieci dystrybucyjnej ponosi stałe opłaty. Gmina Kocmyrzów _ Luborzycza objęta jest w 100% siecią elektroenergetyczną. Jest to sieć niskiego i średniego napięcia nie powodująca zagrożeń związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym. Przewidywany wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną szacowany jest na około 3 MW. System sieci rozdzielczej średniego napięcia będzie sukcesywnie modernizowany i rozbudowany. Wzrośnie też stosownie do zapotrzebowania na energię elektryczną ilość stacji transformatorowych.

2.5.6. Zaopatrzenie w gaz

Wszystkie miejscowości Gminy zaopatrzone są w gaz ziemny dostarczany gazociągami średnioprężnymi. Do sieci podłączone są 4202 budynki. W roku 2014, 79,3% mieszkańców objętych było siecią gazową.

2.5.7. Zaopatrzenie w ciepło

Gmina Kocmyrzów- Luborzycza nie posiada sieci ciepłowniczej. Wszystkie budynki zarówno użyteczności publicznej jak i mieszkalne zasilane są ze źródeł indywidualnych. Są nimi piece węglowe lub inne wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania (gazowe, elektryczne i inne). Najczęściej stosowanym paliwem jest węgiel, drewno, gaz. Coraz popularniejsze jest stosowanie odnawialnych źródeł energii, a baterie słoneczne można zobaczyć zarówno na budynkach użyteczności publicznej jak i prywatnych.

Wszystkie obiekty użyteczności publicznej na terenie gminy posiadają kotłownie gazowe.

2.6. Gospodarka

Sytuacja społeczno-gospodarcza na terenie Gminy Kocmyrzów-Luborzyca podlega ustawicznym przemianom, z głównym ukierunkowaniem na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw prywatnych w branży usług i małej produkcji nieprzemysłowej. Na koniec 2015 roku na terenie Gminy działały następujące podmioty gospodarcze:

Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Gminie Kocmyrzów-Luborzyca na dzień 31.12.2015 r.

Lp.	Rodzaj prowadzonej działalności	Liczba podmiotów
1	Rolnictwo, leśnictwo , łowiectwo, rybactwo	9
2	Przetwórstwo przemysłowe	65
3	Dostawa wody, gospodarka ściekami i odpadami	3
4	Obsługa rynku nieruchomości	9
5	Budownictwo	170
6	Handel, naprawa pojazdów	241
7	Transport	98
8	Działalność związana z zakwaterowaniem i gastronomią	14
9	Informacja i komunikacja	21
10	Działalność ubezpieczeniowa i finansowa	24
11	Działalność naukowa Działalność techniczna	79
12	Usługi administrowania i działalność wspierająca	29
13	Edukacja	11
14	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	54
15	Kultura, rozrywka i rekreacja	7
16	Prowadzenie działalności usługowej - pozostałej	31
Razem		865

Źródło : Urząd Gminy Kocmyrzów-Luborzyca 31.12.2015 r.

Na terenie gminy Kocmyrzów-Luborzycyca działa 865 podmiotów gospodarczych. Podmioty gospodarcze w Gminie Kocmyrzów-Luborzycyca, to głównie niewielkie, często rodzinne zakłady usługowe i handlowe, w większości jedno lub kilkusobowe. Najwięcej zakładów działa w dziedzinie handlu i naprawy pojazdów - około 27%. Budownictwo stanowi drugą co do wielkości gałąź działalności gospodarczej - około 20 % wszystkich działających przedsiębiorców.

Na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym, w roku 2014 zarejestrowanych w rejestrze REGON było 1339 podmiotów.

2.7. Rolnictwo

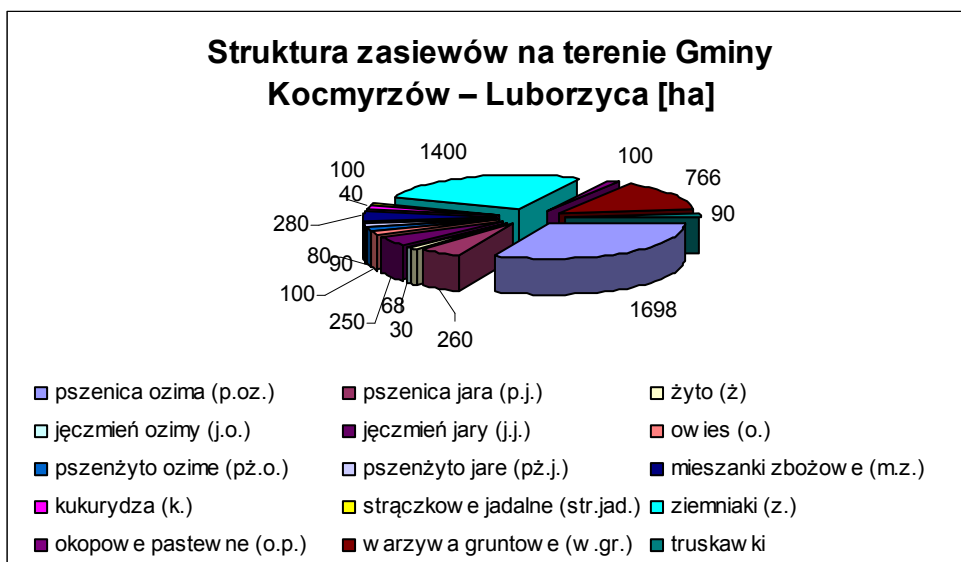
Ważną dziedziną gospodarki Gminy jest rolnictwo. Występujące na terenie Gminy żyzne gleby i specyficzny mikroklimat, sprzyjają produkcji warzyw i owoców wśród których dominują truskawki (pow. zasiewów 90ha).Ogółem w Gminie Kocmyrzów – Luborzycyca w roku 2015, największą powierzchnię zasiewów zajmowała pszenica ozima 1698 ha, na drugim miejscu były ziemniaki 1400 ha.

Struktura i powierzchnia zasiewów w Gminie Kocmyrzów-Luborzycyca w roku 2015:

Struktura zasiewów	Powierzchnia zasiewów w [ha]
pszenica ozima (p.oz.)	1698
pszenica jara (p.j.)	260
żyto (ż)	68
jęczmień ozimy (j.o.)	30
jęczmień jary (j.j.)	250
owies (o.)	100
pszenżyto ozime (pż.o.)	80
pszenżyto jare (pż.j.)	90
mieszanki zbożowe (m.z.)	280 ha łącznie ozime – 120ha, jare- 160ha)
kukurydza (k.)	100
strączkowe jadalne (str.jad.)	40
ziemniaki (z.)	1400
okopowe pastewne (o.p.)	100

warzywa gruntowe (w.gr.)	766
truskawki	90

Źródło: Urząd Gminy Kocmyrzów – Luborzycza, dane z ewidencji podatkowej

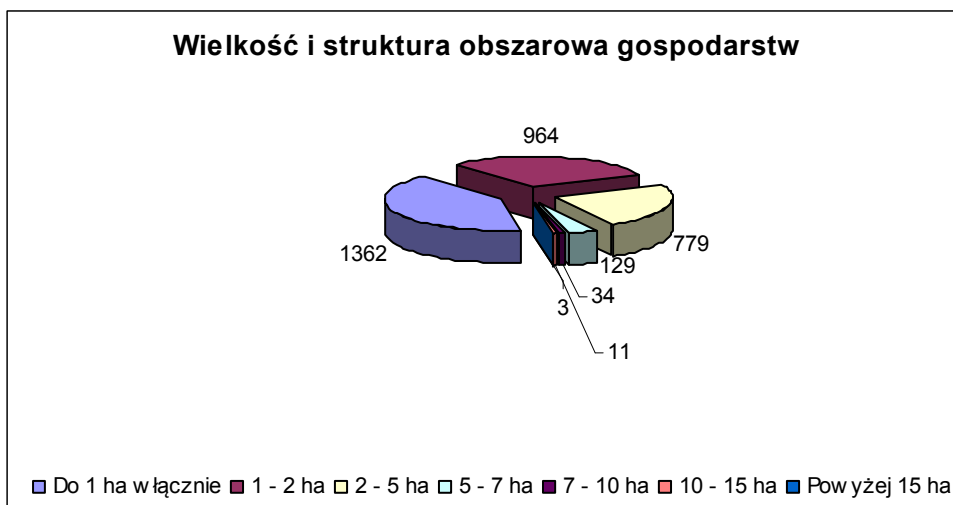

Funkcjonujące na terenie Gminy Kocmyrzów-Luborzycza gospodarstwa rolne są głównie niewielkie. Przykładowo, najwięcej jest gospodarstw rolnych o powierzchni do 1 ha – 1362 (41 % wszystkich gospodarstw), oraz gospodarstw o pow. między 1-2 ha (29 % wszystkich gospodarstw). Najmniej jest gospodarstw dużych o powierzchni powyżej 15 ha – (0,09 % ogółu gospodarstw).

Wielkość i struktura obszarowa gospodarstw rolnych w Gminie Kocmyrzów-Luborzycza w roku 2015 :

Wyszczególnienie	Gospodarstwa rolne
Ogółem	3 282
Do 1 ha	1 362
1 - 2 ha	964
2 - 5 ha	779
5 - 7 ha	129
7 - 10 ha	34
10 - 15 ha	11
Powyżej 15	3

Źródło: Urząd Gminy Kocmyrzów – Luborzycza – dane z ewidencji podatkowej

Struktura użytkowania ziemi na terenie Gminy przedstawiona została w tabeli poniżej. Największy procent wśród użytków rolnych zajmują grunty orne około 87 %, 7,4% procent stanowią łąki.

Struktura użytkowania ziemi na terenie Gminy Kocmyrzów- Luborzycza

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
1	Powierzchnia użytków rolnych ogółem	7275,46
2	Grunty orne	6378,46
3	Sady	246,74
4	Łąki	538,78
5	Pastwiska	111,48
6	Lasy i grunty leśne	392,92
7	Pozostałe grunty i nieużytki	284,32

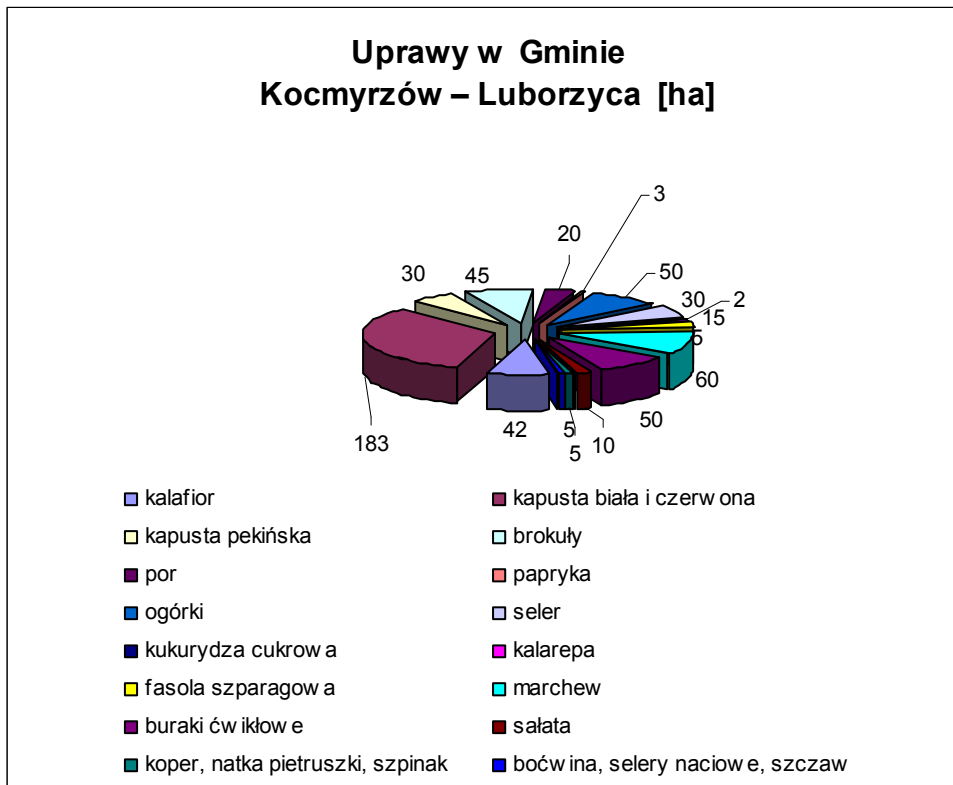
Źródło: Urząd Gminy Kocmyrzów - Luborzycza

Analizując strukturę upraw należy stwierdzić, że największą powierzchnie zajmuje uprawa kapusty białej i czerwonej (około 33%), drugie miejsce zajmuje produkcja marchwi (10,8%). Znacząca dla Gminy jest również uprawa ogórków, buraków ćwikłowych i kalafiorów. Poniżej przedstawiono warzywa uprawiane na terenie gminy oraz powierzchnie upraw i produkcje w kwintalach.

Uprawy w gminie Kocmyrzów –Luborzycza na dzień 31.12.2015 r.

Lp.	Gatunek warzywa	Powierzchnia upraw w [ha]	Produkcja w kwintalach
1	kalafior	42	200
2	kapusta biała i czerwona	183	600
3	kapusta pekińska	30	450
4	brokuły	45	200
5	por	20	100
6	papryka	3	260
7	ogórki	50	220
8	seler	30	250
9	kukurydza cukrowa	2	150
10	kalarepa	5	250
11	fasola szparagowa	15	160
12	marchew	60	350
13	buraki ćwikłowe	50	280
14	sałata	10	250
15	koper, natka pietruszki, szpinak	5	200
16	boćwina, selery naciowe, szczaw	5	200
OGÓLEM		555	-

Gleby

Podłoże geologiczne Gminy Kocmyrzów- Luborzyca budują warstwy monokliny śląsko – krakowskiej, lekko nachylone w kierunku północno – wschodnim. Są to głównie wapień jurajskie, na których zalegają margle i wapień margliste wieku kredowego. Zalegają na nich utwory mioceńskie(głównie iły) oraz bezpośrednio na utworach kredowych znajdują się osady czwartorzędowe wykształcone jako utwory lessowe pochodzenia eolitycznego. Główny rodzaj gleb to gleby brunatne wykształcone na podłożu utworów lessowych. Wśród gruntów ornich duży udział mają gleby pierwszej i drugiej klasy bonitacyjnej. Korzystne warunki geologiczne i hydrologiczne sprzyjają produkcji warzyw : kalafiora, kapusty białej, kapusty czerwonej, kapusty pekińskiej, papryki, ogórków, sałaty, nowalijek.

Powierzchnia lasów na terenie gminy wynosiła w roku 2014 - 427 ha z czego 367 ha zajmowały lasy publiczne. Lesistość to 5,3 %.

2.8. Sfera społeczna

2.8.1. Służba zdrowia

Ochrona zdrowia mieszkańców Gminy prowadzona jest w oparciu o publiczne placówki zdrowia działające w Gminie Kocmyrzów-Luborzycza. Zadania z zakresu opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy w ramach kontraktów zawartych z narodowym Funduszem Zdrowia wykonują następujące podmioty:

- Szpital Specjalistyczny im Ludwika Rydygiera w Krakowie spółka z o.o.(od 01.01.2016 r.)
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lubomed” spółka z o.o. – Kocmyrzów 197
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Łuczycach (SPZOZ Proszowice) - Łuczycze 226
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Skrzyszowicach (SPZOZ Proszowice) – Skrzyszowice 3
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne „Gastro – Medical” – Dojazdów 275
- Stomatologiczny Zakład Leczniczy „Nova Dent” – Wysiołek Luborzyczy 160; z siedzibą Kocmyrzów 38

Wymienione przychodnie nie zapewniają wystarczającego standardu dostępności podstawowych usług medycznych mieszkańcom, w porównaniu do średnich warunków w woj. małopolskim i kraju. Szczególnie dotkliwą bolączką mieszkańców jest niewystarczająca ilość lekarzy podstawowej opieki medycznej oraz lekarzy specjalistów. Ze specjalistycznej opieki zdrowotnej mieszkańcy korzystają w placówkach służby zdrowia i gabinetach specjalistycznych zlokalizowanych na terenie powiatu krakowskiego oraz pobliskiego miasta Krakowa.

W centrum Gminy, w Kocmyrzowie zlokalizowany jest całodobowy, stały Oddział Pogotowia Ratunkowego oraz Punkt Rehabilitacyjny, który świadczy usługi nie tylko mieszkańcom Gminy Kocmyrzów-Luborzycza ale też chorym przyjezdnym.

Na terenie Gminy działają 3 apteki : w Dojazdowie, Luborzycy i Kocmyrzowie.

2.8.2. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką budżetową Gminy Kocmyrzów-Luborzycza i wykonuje zadania z zakresu szeroko pojętej pomocy społecznej (m.in. pomoc społeczna z pracą socjalną, świadczenia rodzinne i wychowawcze, fundusz alimentacyjny, piecza zastępcza). Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kocmyrzowie -Luborzycy został utworzony i działa na podstawie

Uchwały Nr IV/18/90 Rady Gminy Kocmyrzów-Luborzycza z dnia 31.07.1990 roku w sprawie przekształcenia Ośrodka Pomocy Społecznej w jednostkę budżetową podporządkowaną Radzie Gminy oraz nadania mu statutu. zatrudnienia aktualne : 14 osób na pełne etaty, 4 osoby w ciągu roku na umowy zlecenia (np. prawnik, informatyk, psycholog).

Główny cel działania Ośrodka to umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia oraz zapobieganie powstawaniu tego typu sytuacji, a także umacnianie rodziny. Katalog zadaniowy tworzą odpowiednie kategorie wyznaczające zakres działania instytucji:

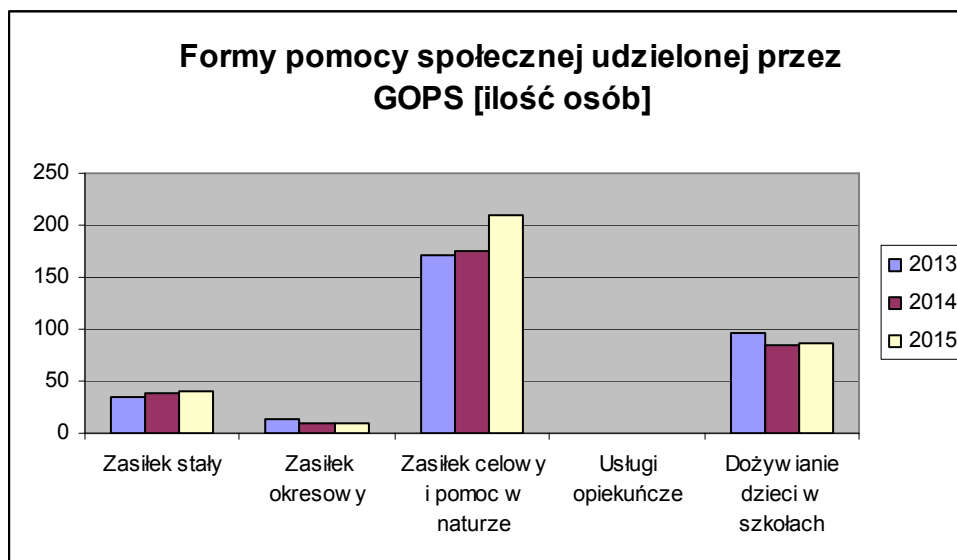
1. Wykonywanie zadań własnych gminy, zadań zleconych gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.
2. Aktywizowanie środowisk lokalnych w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom potrzebującym tej pomocy.
3. Prowadzenie badań i wykonywanie analiz służących ocenie wielkości potrzeb, stosowanie właściwych sposobów dzielenia świadczeń z zakresu pomocy społecznej oraz formułowanie oceny stopnia zaspokojenia potrzeb.
4. Współpraca z organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami i fundacjami, urzędami, instytucjami, pracodawcami, Kościołem katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, osobami fizycznymi działającymi w zakresie pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kocmyrzowie – Luborzyczy realizuje zadania w oparciu o szereg ustaw, a w przypadku zadań własnych także o wytyczne Rady Gminy. Zadania dzielone są na zadania zlecone, finansowane z budżetu państwa oraz zadania własne, finansowane ze środków budżetu Gminy.

Formy pomocy społecznej udzielanej przez GOPS:

Wyszczególnienie	Ilość osób		
	2013r.	2014r.	2015r.
Zasiłek stały	35	39	41
Zasiłek okresowy	13	10	9
Zasiłek celowy i pomoc w naturze	171	175	209
Usługi opiekuńcze	0	0	0
Dożywianie dzieci w szkołach	97	84	87

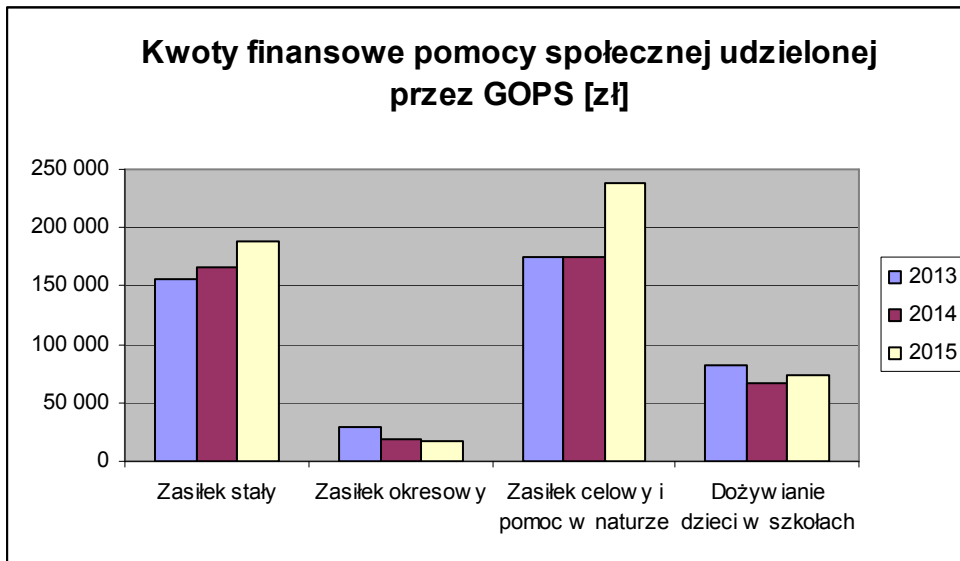
Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kocmyrzowie- Luborzycy. Sprawozdania MPiPS

Formy pomocy udzielane przez GOPS w Kocmyrzowie – Luborzycy- liczba udzielonych świadczeń

Wyszczególnienie	2013r.		2014r.		2015r.	
	Liczba udzielonych świadczeń	Kwota	Liczba udzielonych świadczeń	Kwota	Liczba udzielonych świadczeń	Kwota
Zasiłki stałe	344	156 415	358	166 199	394	188 206
Zasiłek okresowy	85	28 840	58	18 729	51	17 434
Zasiłek celowy i pomoc w naturze	272	175357	268	173 911	302	237 595
Dożywianie dzieci w szkołach	11 726	81 743	10 821	67 366	11 446	74 237

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kocmyrzowie-Luborzycy-. Sprawozdania MPiPS

Przyczyny udzielania wsparcia przez pomoc społeczną (zgodnie z art.7 Ustawy z dnia 12.03.2004 r. O pomocy społecznej):

Przyczyna udzielania pomocy	2013r.		2014r.		2015r.	
	Ilość osób	Liczba rodzin	Ilość osób	Liczba rodzin	Ilość osób	Liczba rodzin
Ubóstwo	371	125	329	127	337	135
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	7	7	8	8	4	4
Bezrobocie	264	82	215	77	218	80
Niepełnosprawność	140	65	157	74	176	84
długotrwała lub ciężka choroba	252	82	248	100	270	117
przemoc w rodzinie	11	5	9	4	35	11
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:						
rodziny wielodzietne	97	14	86	13	92	15

rodziny niepełne	106	27	95	28	88	29
klęska żywiołowa	0	0	0	0	0	0
alkoholizm	45	15	55	22	63	25

Do najczęstszych przyczyn zwracania się po pomoc społeczną w roku 2015, było ubóstwo (23 % ogółu rodzin zwracających się po pomoc). Na terenie Gminy mieszka wiele osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych wymagających opieki lub rehabilitacji. Jest to problem społeczny, niestety trudny do samodzielnego rozwiązania. Znaczna część osób niepełnosprawnych pozostaje głównie pod opieką i wsparciem rodzin. W wyniku ubożenia niektórych grup społecznych nasilają się takie problemy jak: konflikty w rodzinie, przemoc, rozpad małżeństw, alkoholizm. Bezradność w sprawach wychowawczo-opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego była jedną z częstszych przyczyn zwracania się o pomoc 16%.

Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym to jedno z ważniejszych zadań realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kocmyrzowie-Luborzycy

2.8.3. Oświata

Gmina Kocmyrzów-Luborzyca posiada stosunkowo dobrze rozwiniętą sieć placówek oświaty i wychowania. Potencjał edukacyjny Gminy tworzony jest przez szkoły podstawowe, gimnazjum i przedszkole samorządowe prowadzone przez gminę oraz przedszkole prywatne.

Poniżej przedstawiono bazę szkół na terenie gminy.

Szkoły prowadzone przez Gminę Kocmyrzów-Luborzyca rok szkolny 2015/2016:

Szkoła/przedszkole	Liczba sal dydaktycznych	Powierzchnia dydaktyczna [m ²]	Liczba uczniów i dzieci w SP/ Oddziale Przedszkolnym	Powierzchnia dydaktyczna na 1 ucznia	Liczba nauczycieli	Liczba uczniów na 1 nauczyciela
SP KOCMYRZÓW	7	291	124	2,34	12	10
ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY	1	30	15	2	1	15
SP LUBORZYCA	12	936	159	5,88	14	11,35
ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY	1	78	31	2,51	1	31
SP PRUSY	6	151,78	85	1,78	9	9,5
ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY	2	36,46	19	1,91	1	19

SP PIETRZEJOWICE	3	438	54	4	7	7,7
ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY	2	85	15	3,2	1	15
SP ŁOSOSKOWICE	5	183	42	4,36	7	6
ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY	1	23	8	2,88	1	8
SP GOSZCZA	6	230	70	3,7	9	8,6
ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY	2	60	19	3,2	1	19
SP GOSZYCE	6	211,5	78	2,71	9	8,7
ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY	1	58	22	2,64	1	22
PRZEDSZKOLE SAMORZĄDOWE W DOJAZDOWIE	6	221,9	128	1,7	8	16
GIMNAZJUM	19	1798	379	4,77	40	9,42
Budynek Szkoły Podstawowej w Karniowie	6	163	62	2,63	9	6,89
Szkolny Punkt Filialny w Czulicach	2	40	16	2,62	1	16
Szkolny Punkt Filialny w Czulicach		78				
„0”oddział przedszkolny	2		14	5,57	1	14
SP MACIEJOWICE	6	196	41	4,78	7	6
ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY	1	30	14	2,14	1	14
SP ŁUCZYCE	8	328,6	98	3,4	10	9,8
ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY	2	94,7	42	2,3	2	21

Źródło: : Urząd Gminy Kocmyrzów-Luborzycza

Wskaźnik wielkości powierzchni dydaktycznej przypadającej na 1 ucznia decyduje o komforcie nauki. Najwyższy wskaźnik powierzchni dydaktycznej przypadający na jednego ucznia posiada Szkoła Podstawowa w Luborzycy (5,88 m²/1 ucznia) oraz Szkolny Punkt Filialny w Czulicach- („0” Oddział przedszkolny) (5,57 m²/1 przedszkolaka), najniższy w Szkole Podstawowej w Kocmyrzowie (2,34 m²/ 1 ucznia) oraz w Oddziale Przedszkolnym w Prusach (1,91 m²/1 przedszkolaka). Ze szkół podstawowych najwięcej nauczycieli zatrudnia Szkoła Podstawowa im. 600-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego w Luborzycy (14 etatów).

Wyszczególnienie	Rok szk. 2012/2013	Rok szk. 2013/2014	Rok szk. 2014/2015	Rok szk. 2015/2016
Szkoły Podstawowe – ogółem				
Uczniowie	734	738	784	842
Liczba etatów nauczycieli	83,41	84,13	82,43	86,35
Liczba oddziałów	55	54	56	57
Średnia liczba uczniów na jeden oddział	13	14	14	15
Liczba uczniów na 1 etat nauczyciela	9	9	9	10
Gimnazja – ogółem				
Uczniowie	388	389	369	379
Liczba etatów nauczycieli	36,51	35,84	38,95	37,67
Liczba oddziałów	15	15	15	16
Średnia liczba uczniów na jeden oddział	26	26	25	24
Liczba uczniów na 1 etat nauczyciela	11	11	9	10
Oddziały Przedszkolne				
Uczniowie	211	205	184	194
Liczba etatów nauczycieli	11	11	10	11
Liczba oddziałów	11	11	10	11
Przedszkola Samorządowe (liczba)	1	1	1	1
Miejsca	101	117	127	128

Źródło: : Urząd Gminy Kocmyrzów-Luborzycza

2.8.4. Sport, rekreacja

Udokumentowane początki działalności klubów sportowych na terenie Gminy Kocmyrzów-Luborzycza sięgają lat czterdziestych XX wieku. Pierwszym klubem, jaki powstał na terenie Gminy był zespół „Partyzanta” Dojazdów. Klub ten działa nieprzerwanie do dnia dzisiejszego.

Obecnie w Gminie Kocmyrzów-Luborzycza działa pięć Ludowych Klubów Sportowych (LKS-ów) :

LKS „Partyzant” Dojazdów – klasa A piłki nożnej,

LKS „Sparta” Skrzyszowice – klasa B piłki nożnej,

LKS „Strażak” Goszcza – klasa A piłki nożnej,

oraz „Sokół” Kocmyrzów jako jedyny z terenu Gminy rozgrywający w V lidze piłkarskiej.

Łuczycze, w Małopolskim Związku Piłki Nożnej zarejestrowały Kluby: „Junior Młodszy” (rozgrywający w II lidze okręgowej) oraz „Młodziki” – w II lidze piłki nożnej. Organizuje się również w Łuczycach grupa dzieci w wieku od 6 do 9-ciu lat „Żak-Skrzat”.

Ponadto na terenie Gminy działają Uczniowskie Kluby Sportowe tj. UKS „Ekler” Baranówka przy Szkole Podstawowej im. 600-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego w Luborzycy oraz UKS „Relaks” przy Szkole Podstawowej Kocmyrzów I. Od lipca 2014 roku reaktywowany został UKS „Zawisza” Sulechów.

Utrzymanie bazy sportowej na terenie Gminy oraz działalność klubów finansowana jest głównie z budżetu Gminy przez lokalny Samorząd. Każdy z klubów sportowych (poza reaktywowanym niedawno UKS „Zawisza”) posiada w swojej miejscowości boisko do piłki nożnej o nawierzchni trawiastej oraz zorganizowane zaplecze socjalne. W sezonie jesienno- zimowym sportowcy odbywają treningi w przyszkolnych salach gimnastycznych.

Działające na terenie naszej Gminy kluby sportowe (liczące obecnie ogółem ok. 195 członków) pełnią ważną rolę we współtworzeniu i organizacji życia społeczności lokalnych, szczególnie zaś młodzieży.

Tradycją stały się organizowane każdego roku w sezonie letnim rozgrywki sportowe o „Puchar Wójta” w których udział biorą wszystkie lokalne Ludowe Kluby Sportowe.

2.8.5. Kultura

Centrum Kultury i Promocji (CKiP) działa na podstawie Statutu nadanego Uchwałą Rady Gminy Kocmyrzów-Luborzycza Nr XXVII/149/2000 z dnia 13 listopada 2000 r.

Podstawowym celem działalności CKiP jest zgromadzenie w nim jak największej ilości osób, które chcą zajmować się różnorodną amatorską działalnością kulturalną i stworzenie dla tych grup optymalnych warunków do działania.

Władze samorządowe jak i dyrekcja CKiP konsekwentnie czynią starania aby gminne centrum było otwarte na nowe, często niekonwencjonalne formy pracy i twórczości oraz aby CKiP stało się też miejscem spotkań nie tylko tych, którzy aktywnie zajmują się twórczością ale również tych, którzy są jej odbiorcami, miłośnikami i w ten sposób biorą udział w życiu kulturalnym Gminy Kocmyrzów - Luborzycza.

Z myślą o tych, którzy wykorzystują swój czas wolny w sposób racjonalny i pożyteczny utworzono warsztaty gwarantujące stałe formy zajęć. Są one przystosowane do potrzeb, możliwości, warunków przebywających na nich zainteresowanych uczestników. Dla najmłodszych CKiP prowadzi zajęcia: baletowe, zumba kids, grupę cheerleaders oraz Twórczą Akademię Malucha. Kolejnym krokiem w tych samych działaniach, wykorzystując warunki lokalowe jak również potencjał ludzki ośrodek organizuje zajęcia z tańca choreograficznego, jazzowego. Zajęcia dla starszej grupy wiekowej Pań i młodzieży odbywają się z wykorzystaniem elementów np. tańca orientalnego, latino i zumbi. Centrum prowadzi również zajęcia Bokwa-Fitness oraz gimnastykę w grupie „Aktywny Senior”. Dużo jest również innych zajęć artystycznych. Do nich należą warsztaty plastyczne, rękodzieła oraz nauka gry na instrumentach muzycznych. Prace rękodzieła wystawiane są na organizowanych kiermaszach rękodzieła artystycznego. Oprócz wrażeń artystycznych ośrodek prowadzi zajęcia: Kick-boxing, i Wushu. Dwa razy w tygodniu odbywają się zajęcia szkoły językowej- początkujących języka angielskiego oraz migowego. Adepti swój talent muzyczny prezentują na różnego rodzaju imprezach promujących gminę. Centrum Kultury i Promocji to również szeroko pojęta promocja gminy i regionu, która pozwala na ukazanie walorów gminy w jak najlepszym świetle przy równoczesnym wykorzystaniu zarówno naturalnych czynników jak i lokalnych tradycji a przede wszystkim ludzi z ich olbrzymim zaangażowaniem i nakładem pracy. Z myślą o mieszkańcach i dla pokoleń podejmowane są działania mające na celu publikacje o historii Gminy dające szerokie spektrum informacji dotyczących zarówno wiadomości na temat czasów zamierzchłych jak i współczesności. Centrum podejmuje współpracę ze szkołami, stowarzyszeniami, kołami gospodyń wiejskich co owocuje realizacją wspólnych działań na rzecz środowisk lokalnych jak również możliwością prezentowania gminy na zewnątrz. Cykliczne święta, którymi może poszczycić się CKiP to między innymi od kilku lat organizowane imprezy plenerowe: Dni Gminy i Dożynki Gminne oraz obchody Święta Niepodległości,

Konkurs Palm Wielkanocnych, liczne koncerty orkiestr dętych, występy solistów grupy wokalne skupionej wokół centrum i szereg imprez okolicznościowych integrujących lokalną społeczność.

Panie z Kół Gospodyń Wiejskich poprzez swoją pracę społeczną i duże zaangażowanie reprezentują i promują Gminę na różnych okolicznościowych imprezach w województwie, powiecie, a przede wszystkim w gminie Kocmyrzów- Luborzyca. Wielkim atrybutem pań z KGW, oprócz umiłowania do ziemi i ciężkiej pracy jest także szacunek do tradycji, wyrażany w różnych formach. Kobiety kultywują działania swoich poprzedniczek mam, babć i wcześniejszych pokoleń. Prezentują tradycyjne dania i potrawy na kulinarnych Konkursach Potraw Regionalnych podczas Dni Gminy . Preferują to co polskie, to co zakrzewione w tradycji lokalnej i małopolskiej. Chronią od zapomnienia stare obiekty, zakładają izby regionalne, gromadzą różne przedmioty i fotografie znaczone czasem historii. Wszystko to czynią z potrzeby serca. A dzięki temu mieszkańcy gminy Kocmyrzów- Luborzyca nie zapominają o swoich korzeniach.

Organizacje i Stowarzyszenia

Organizacje i Stowarzyszenia społeczne działające na terenie Gminy Kocmyrzów-Luborzyca stanowią bardzo ważny element życia kulturalnego i społecznego lokalnej społeczności gminy. Zgodnie ze swoimi celami statutowymi prowadzą one bardzo różnorodną działalność na rzecz mieszkańców Gminy. Wśród podejmowanych przez organizacje społeczne działań warto wymienić choćby działalność na rzecz zachowania lokalnej historii i tradycji, szeroka rozumianą działalność charytatywną, działania na rzecz rozwoju kultury fizycznej i sportu, oraz wsparcie i pomoc w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia mieszkańców Gminy.

Od wielu lat swoje cele statutowe realizują :

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło nr 4 Kocmyrzowie

Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów działa na terenie Gminy Kocmyrzów-Luborzyca od 1975 r. Działalność Koła to przede wszystkim działania na rzecz integracji środowiska emerytów, rencistów i inwalidów mieszkańców Gminy Kocmyrzów-Luborzyca. Celowi temu służą liczne spotkania integracyjne i imprezy okolicznościowe organizowane min. okazji świąt kościelnych i państwowych czy okolicznościowych jubileuszy. Działające w Gminie Kocmyrzów-Luborzyca Koło ZERil w Kocmyrzowie organizuje również wiele wyjazdów turystycznych i pielgrzymkowych dla swoich członków. Ważnym elementem działalności Koła jest pomoc przy wypełnianiu wniosków formalnych oraz pozyskania dofinansowania dla członków Koła, korzystających z leczenia sanatoryjnego. Należy podkreślić, iż członkowie Koła nr 4 ZERil Gminy Kocmyrzów-Luborzyca nie ograniczają swojej działalności tylko do własnego kręgu osób. Przykładem może być choćby działający przy Kole nr.4 zespół wokalny „Emerytki”, który niejednokrotnie reprezentował Gminę na różnorodnych spotkaniach czy też przeglądach artystycznych. Zespół ten działa od 1996 roku.

Koło Gminne Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych w Kocmyrzowie

Koło Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych działa na terenie Gminy Kocmyrzów-Luborzyca od 1958 roku. W pierwszym okresie swojego istnienia Związek działał pod nazwą Związku Bojowników o Wolność i Demokrację. Obecną nazwę Związek nosi od 1990 roku. Związek Kombatantów RP i BWP odgrywa wyjątkową rolę w kształtowaniu i podtrzymywaniu patriotyzmu pośród naszej gminnej, lokalnej społeczności. Jego członkowie od lat dbają o zachowanie w pamięci tych wszystkich mieszkańców Gminy, którzy oddali swe życie w walce o Niepodległość i Suwerenność Ojczyzny. Czynią to poprzez dbałość i troskę o miejsca Pamięci Narodowej znajdujące się na terenie Gminy oraz aktywny udział w uroczystościach rocznicowych związanych z walką o niepodległość naszego kraju. Ważną rolę w działaniach, jakie podejmują członkowie Związku spełniają spotkania z młodzieżą, podczas których jako świadkowie dramatycznych dziejów naszej Ojczyzny prowadzą lekcje patriotyzmu.

Stowarzyszenie „Szansa”

Stowarzyszenie zostało powołane do życia w maju 2004 roku. W swojej działalności koncentruje się przede wszystkim na działaniach mających na celu wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, wyrównywaniu szans życiowych dzieci i młodzieży z rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej, wsparciu osób niepełnosprawnych, szczególnie w aspekcie ich integracji ze środowiskiem oraz na szeroko pojętą działalnością charytatywną. Członkami Stowarzyszenia „Szansa” są w dużym stopniu nauczyciele Gimnazjum w Wysiołku Luborzyckim a swoją działalność opiera ono na zasadach wolontariatu. Jednym z pierwszych podjętych przez Stowarzyszenie działań było udzielanie bezpłatnej pomocy w nauce dla uczniów potrzebujących tej formy wsparcia. Stowarzyszenie zorganizowało również dni bezpłatnych porad i diagnoz, w czasie których rodzice mogli zasięgnąć porad logopedów, psychologa, okulisty czy też specjalisty od wad postawy.

W okresie swojej dotychczasowej działalności Stowarzyszenie zorganizowało także środowiskową imprezę pn. „Wspieramy młode talenty”, podczas której dzieci i młodzież z terenu gminy Kocmyrzów-Luborzyca mogli zaprezentować swoje talenty i umiejętności. W trakcie tych imprez prowadzone były zbiórki charytatywne a środki w nich pozyskane przeznaczone zostały na dofinansowanie wyjazdów dzieci i młodzieży. Organizacja wyjazdów turystycznych to kolejne z działań podejmowanych przez „Szansę”. Wyjazdy takie wspierane przez samorząd gminy zorganizowano m.in. do Białego Dunajca, Zakrzowa k/Kalwarii czy też Jaskini Wierzchowskiej. Obok wyjazdów turystycznych Stowarzyszenie corocznie organizuje także wyjazdy na obozy naukowe dla uczniów Gimnazjum, których celem jest rozwijanie zainteresowań uczniów i podnoszenie poziomu ich wiedzy. Bardzo ważnym punktem działalności Stowarzyszenia jest współpraca z Bankiem Żywności w Krakowie. Dzięki niej możliwe jest prowadzenie przez „Szansę” akcji dystrybucji artykułów żywnościowych wśród pokrzywdzonych przez

los mieszkańców gminy. W akcji tej Stowarzyszenie aktywnie wspierają Ochotnicze Straże Pożarne Gminy. Corocznie organizowana jest również akcja „Święta dla każdego”, której wynikiem są świąteczne paczki żywnościowe przeznaczone dla znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej mieszkańców gminy. Stowarzyszenie wspiera również najuboższych poprzez zbiórki ubrań, butów, zabawek dla dzieci.

Stowarzyszenie Rodziny Bł. A. Kolpinga w Luborzycy

Stowarzyszenie Rodziny Bł. A. Kolpinga w Luborzycy powstało w Luborzycy we wrześniu 1992 roku, a inicjatorami jego utworzenia byli ówczesny proboszcz parafii w Luborzycy śp. ksiądz Kazimierz Jancarz oraz ksiądz Kazimierz Hoła.

Spośród wielu zadań, które realizują członkowie Stowarzyszenia należy wymienić m.in. kształtowanie osobowości swoich członków jako dobrych chrześcijan, rodziców, obywateli i rzetelnych fachowców, podtrzymywanie tradycji narodowych i lokalnych, rozwój świadomości i integracji wspólnot lokalnych na terenie Gminy, wsparcie działalności mającą na celu aktywizację zawodową szczególnie, osób dotkniętych skutkami długotrwałego bezrobocia, propagowanie przedsiębiorczości oraz rozwijanie kontaktów i współpracy z krajowymi i zagranicznymi Stowarzyszeniami Rodziny Kolpinga oraz innymi organizacjami o podobnym charakterze. Ważnym elementem w działaniach podejmowanych przez Stowarzyszenie jest promocja historii, tradycji i kultury Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem ważnych dla rejonu tradycji kościuszkowskich. Promocja ta prowadzona jest przez członków luborzyckiej Rodziny Kolpinga nie tylko w Polsce ale i poza jej granicami min. podczas wyjazdów do Niemiec, Austrii i Norwegii. Stowarzyszenie stawia sobie również za jeden ze swoich głównych celów propagowanie idei i filozofii Śp. Jana Pawła II. Działania te realizowane są m.in. poprzez zespół teatralny Rodziny Kolpinga działający w ramach Stowarzyszenia - „Theatrum Mundi”. Istotnym aspektem działalności Stowarzyszenia jest prowadzona przez nie działalność gospodarcza. Prowadzony przez nie Dom Spotkań w Luborzycy jest obecnie jedynym miejscem w którym mogą zatrzymać się na nocleg turyści i goście odwiedzający gminę. Kolpingowski Dom Spotkań dysponuje 54 miejscami noclegowymi. Stowarzyszenie Rodziny Bł. A. Kolpinga w Luborzycy skutecznie stara się o pozyskanie dostępnych środków pochodzących z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

Stowarzyszenie Rodziny Bł. A. Kolpinga w Prusach

Stowarzyszenie Rodziny Bł. A. Kolpinga rozpoczęło swoją działalność w Prusach w sierpniu 2008 roku. Wśród wielu licznych zadań jakich realizacji podjęli się członkowie Stowarzyszenia należy wymienić m.in. kształtowanie osobowości swoich członków jako dobrych chrześcijan, rodziców, obywateli i rzetelnych fachowców. Jednym z najważniejszych celów działalności Stowarzyszenia jest podtrzymywanie i kultywowanie tradycji lokalnych, zwłaszcza wśród młodych mieszkańców Prus i sąsiadujących z nimi miejscowości. Stąd też członkowie Stowarzyszenia Rodziny Bł. A. Kolpinga

w Prusach aktywnie uczestniczą w wszelkiego rodzaju uroczystościach religijnych i rocznicowych organizowanych nie tylko w Prusach ale także w innych miejscowościach Gminy. Stowarzyszenie to blisko współpracuje z działającym w Prusach Kołem Gospodyń Wiejskich.

Ponadto na terenie Gminy aktywnie funkcjonują stowarzyszenia z nieco „krótszym stażem” działania. Należy tu wymienić: Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich „Kolibaby”, „Nasze Łuczyce”, „Aktywna Wieś” w Goszczy i Sadowiu oraz Stowarzyszenie Inicjatyw Kulturalnych „Kosynierzy”. Od roku 2016 przy Centrum Kultury i Promocji w Baranówce zawiązało się kolejne Stowarzyszenie pn. „Gmina Aktywna Plus”. Stowarzyszenia te, na rzecz lokalnej społeczności również prowadzą różnorodną działalność kulturalno-oświatową i edukacyjną, kultywują obyczaje, zwyczaje, obrzędy ludowe oraz przekazują tradycje kulturowe i kulinarne. Są inicjatorami wielu imprez okolicznościowych dla mieszkańców.

Gmina Kocmyrzów- Luborzycza należy do Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa które zostało powołane 9 marca 2006 roku. Członkami założycielami byli przedstawiciele społeczności lokalnej regionu 7 gmin: Liszki, Zabierzów, Michałowice, Wielka Wieś, Zielonki, Kocmyrzów-Luborzycza, Igołomia-Wawrzeńczyce położonych na północ od Krakowa. Obecnie stowarzyszenie skupia 5 gmin: Michałowice, Wielką Wieś, Zielonki, Kocmyrzów-Luborzycę i Igołomię-Wawrzeńczyce. Za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania (LGD) pozyskane zostały środki w zakresie działania „Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2007-2013 (oś 4 LEADER). Pomoc obejmowała swym zakresem cele i przedsięwzięcia ujęte w Lokalnej Strategii Rozwoju dla obszaru Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa. Wnioski składane w ramach PROW zaowocowały realizacją szeregu projektów w ramach Odnowy i Rozwoju Wsi, jak i realizacją Małych projektów czy też z zakresu Tworzenia i Rozwoju Mikroprzedsiębiorstw.

Gmina Kocmyrzów-Luborzycza jest również członkiem Stowarzyszenia Metropolia Krakowska. Nowy okres programowania Unii Europejskiej to nowe wyzwanie dla Samorządu Gminy Kocmyrzów-Luborzycza i gmin ościennych miasta Krakowa. Stowarzyszenie Metropolia Krakowska zrzesza jednostki samorządu terytorialnego i stanowi płaszczyznę współpracy dla 15 –tu gmin :

- Gminy Miejskiej Kraków
- Gminy Biskupice,
- Gminy Czernichów,
- Gminy Igołomia-Wawrzeńczyce,
- Gminy Kocmyrzów-Luborzycza,
- Gminy Liszki,
- Gminy Michałowice,
- Gminy Mogilany,

- Gminy Niepołomice,
- Gminy Skawina,
- Gminy Świątniki Górne,
- Gminy Wieliczka,
- Gminy Wielka Wieś,
- Gminy Zabierzów,
- Gminy Zielonki.

Funkcja jaką pełni stowarzyszenie to interwencja w ramach Zintegrowanej Inwestycji Terytorialnej (ZIT), nowego narzędzia przyjętego przez Komisję Europejską na okres programowania 2014-2020, pozwalającego na finansowanie partnerskich inwestycji z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach wyodrębnionych osi priorytetowych Regionalnych Programów Operacyjnych. Będą to więc przedsięwzięcia o charakterze „twardym”- inwestycyjnym jak i działania „miękkie”.

2.8.6. Gminna Biblioteka Publiczna w Kocmyrzowie- Luborzycy

Na terenie gminy działa **Gminna Biblioteka Publiczna**. Biblioteka posiada placówki w Baranówce, Kocmyrzowie i Goszczy.

Baza lokalowa bibliotek przedstawia się następująco:

Biblioteka	Powierzchnia w [m2]	Liczba izb
Baranówka	60	1
Kocmyrzów	25	2
Goszcza	20	1

Źródło: Urząd Gminy Kocmyrzów-Luborzycza

Warunki lokalowe bibliotek nie są dostateczne, pomieszczenia biblioteczne są zbyt małe. W jednym pomieszczeniu mieści się praktycznie czytelnia, wypożyczalnia, kącik internetowy oraz dokumenty. Wszystkie biblioteki posiadają komputery i bezpłatny dostęp do Internetu. Gminna Biblioteka Publiczna wraz z filiami posiada **23 291** pozycji książkowych.

Liczba czytelników w 2015 roku wyniosła **1 008** osób, z czego **231** osób to czytelnicy do lat piętnastu. W ciągu roku wypożyczono na zewnątrz **19 426** książek, natomiast na miejscu udostępniono **446** książek. Bibliotekę odwiedziło **16 955** osób.

W 2015 roku Biblioteki zakupiły łącznie **808** książek.

Liczba wypożyczeń w woluminach w latach 2012-2015

Wyszczególnienie	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Liczba czytelników	880	876	923	1008
Liczba wypożyczeń w woluminach	15 589	17 281	16 171	19 426

Źródło : Gmina Biblioteka Publiczna w Baranówce

Gminna Biblioteka Publiczna realizuje usługi w zakresie:

- wypożyczenia książek,
- udostępniania zbiorów na miejscu,
- wypożyczenia międzybiblioteczne,
- udzielania informacji,
- udzielania informacji o regionie.

Biblioteka prowadzi także szeroką działalność popularyzatorską. Organizuje spotkania z autorami książek, ilustratorami, podróżnikami. Organizuje konkursy czytelnicze i plastyczne, zajęcia biblioteczne dla przedszkolaków i młodszych klas szkół podstawowych

W Gminnej Bibliotece Publicznej zatrudnionych jest 5 osób. Wszystkie pracują w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Gminna Biblioteka Publiczna pragnie maksymalnie zwiększyć jakość oferowanych usług, pracownicy zawsze chętnie służą radą i pomocą i starają się zaspokoić potrzeby czytelnicze z jakimi zwracają się użytkownicy. Problemem jest także fakt, iż biblioteka w Goszczy znajduje się w wynajętym, prywatnym lokalu.

2.8.7. Turystyka i zabytki

Gmina Kocmyrzów- Luborzycza posiada liczne walory kulturowe, które umożliwiają rozwijanie działalności o charakterze turystycznym. Na jej terenie znajduje się kilkanaście obiektów o wysokich walorach architektonicznych i historycznych. Zachowane tradycyjne formy budownictwa zagrodowego, pomniki i inne elementy małej architektury, stanowiska archeologiczne, zespoły parkowe oraz historyczne układy osadnicze stanowią niewątpliwie dużą atrakcję dla konesera sztuki.

Rejestr zabytków obejmuje ochroną prawną wybrana część dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy. Szereg obiektów i zespołów zabytkowych, stanowiących o tożsamości kulturowej obszaru znajduje się w ewidencji konserwatorskiej.

Do najważniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego należy zaliczyć:

- Zespół dworski wraz z parkiem krajobrazowym w Baranówce z XIX wieku
- Kościół parafialny z otoczeniem ze starodrzewiem w Czulicach
- Zespół dworski w Czulicach: dwór, park, ogrody użytkowe, cmentarz z pomnikiem poległych w czasie I wojny światowej
- Zespół kościoła parafialnego w Goszczy
- Zespół dworski wraz z parkiem w Goszczy
- Dawny cmentarz parafialny w Goszczy
- Dwór murowany oraz kompleks parkowy w Goszczy
- Zespół dworski w Krzysztoforzycach
- Kościół parafialny wraz z otoczeniem i drzewostanem w Luborzycy
- Park dworski w Łuczycach
- Kaplica z najbliższym otoczeniem i drzewostanem w Wilkowie
- Zespół dworski: dwór, obora, park w Wilkowie

Obok obiektów wpisanych do rejestru zabytków istnieje pokaźna liczba (49 obiektów) ewidencjonowanych obiektów zabytkowych, których większość stanowią domy i zagrody wiejskie, bardziej znaczące wśród nich to:

- Kaplice w Goszczycach , Rawałowicach i Wilkowie
- Zespoły dworskie w Kaniowie, Prusach, Rawałowicach i Skrzyszowicach

Nieodłącznie związane z krajobrazem są kapliczki i krzyże przydrożne, budowane w formie małych domków, kolumn zakończonych latarniami bądź metalowymi krzyżami, kapliczek „szafkowych” lub kamiennych figur świętych ustawionych na ozdobnych cokołach. Oprócz tego, że są one w każdej miejscowości, to często także znajdują się na rozdrożach dróg, czasem w polach.

Obiekty i zespoły zabytkowe wpisane do rejestru zabytków oraz inne, których zabytkowy charakter jest niezaprzeczalny, podlegają ochronie na mocy ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Wokół obiektów wpisanych do rejestru wyznacza się strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej. Obowiązuje tu ochrona i konserwacja zabytkowych obiektów, wszystkie działania inwestycyjne muszą być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Gmina Kocmyrzów – Luborzycza jako typowa podmiejska gmina o charakterze rolniczym nie ma wielu atrakcyjnych turystycznie terenów. Zabudowę Gminy stanowi przemieszanie różnych typów zabudowy: zabytkowej zabudowy drewnianej zachowanej reliktoowo, zabudowy z lat 60-tych oraz zabudowy kostkowej o obcej formie. W części budynków najnowszych obserwuje się nawrót do form tradycyjnych.

Wiele zachowanych pomników dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy wymaga odnowienia.

2.8.8. Bezpieczeństwo publiczne

Nad bezpieczeństwem publicznym Gminy czuwa Komisariat Policji w Słomnikach oraz jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Komisariat Policji w Słomnikach oddalony jest od centrum gminy o około 11 km i zapewnia poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Komisariat Policji w Słomnikach obsługuje :Miasto i Gminę Słomniki, Gminę Kocmyrzów – Luborzycza oraz Gminę Igołomia – Wawrzeńczyce.

W tabeli poniżej przedstawiono ilość postępowań przygotowawczych przeprowadzonych na terenie Gminy Kocmyrzów-Luborzycza w latach 2012-2015

	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.
Ilość prowadzonych postępowań przygotowawczych w Gminie Kocmyrzów - Luborzycza	206	172	163	134

Źródło: Urząd Gminy-Kocmyrzów - Luborzycza

Z analizy przeprowadzonej tabeli wynika, że ilość przestępstw na terenie Gminy spada, co jest zjawiskiem pozytywnym.

W Gminie Kocmyrzów- Luborzycza w latach 2014 i 2015 zgłoszono następujące rodzaje przestępstw :

Rodzaj przestępstwa	Rok 2014	Rok 2015
Kradzież mienia	12	24
Kradzież z włamaniem	22	7
Rozbój	4	0
Uszczerbek na zdrowiu	16	1
Oszustwo	13	8
Nietrzeźwi kierujący	28	23
Znęcanie nad rodziną	10	4
Uszkodzenie mienia	14	10
Posiadanie narkotyków	4	4

Źródło: Urząd Gminy Kocmyrzów- Luborzycza

Z analizy tabeli wynika, że ilość przestępstw w roku 2015 jest znacznie niższa niż w roku 2014, wzrosła jedynie kradzież mienia.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy czuwają także jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych. Ochotnicza Straż Pożarna (OSP) jest jedną z najstarszych działających na terenie Gminy Kocmyrzów-Luborzyca organizacji społecznych. Pierwsza z działających po dzień dzisiejszy na obszarze Gminy jednostek OSP została założona w roku 1903 w Czulicach. Wiele z działających dziś jednostek OSP ma swoje korzenie w okresie II Rzeczypospolitej (1918 -1939).

Od początku swego istnienia głównym celem działalności Ochotniczych Straży Pożarnych jest walka z zagrożeniem pożarowym oraz pomoc mieszkańcom Gminy w przypadku każdego innego zagrożenia.

Ochotnicze Straże Pożarne pełniły i pełnią równie istotną rolę w życiu społecznym i kulturalnym lokalnych społeczności Gminy. To członkowie OSP są inicjatorami i organizatorami licznych lokalnych imprez i wydarzeń kulturalnych, to strażackie remizy stanowią od lat swoiste centra wokół których koncentruje się życie społeczne i kulturalne mieszkańców miejscowości tworzących Gminę Kocmyrzów-Luborzyca. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż szczególnie w ostatnim okresie Ochotnicze Straże Pożarne stanęły przed kolejnym, bardzo ważnym zadaniem, jakim jest dbałość i troska o zachowanie ważnych elementów lokalnej tradycji i historii Gminy.

Obecnie na terenie Gminy Kocmyrzów-Luborzyca zarejestrowanych jest jedenaście jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Są to jednostki OSP działające w Czulicach, Głębokiej, Goszczy, Goszycach, Karniowie, Łososkowicach, Łuczycach, Maciejowicach, Marszowicach, Rawałowicach i Skrzyszowicach.

2.9. Bezrobocie

Bezrobocie to czynnik destrukcyjnie działający na wiele rodzin, powodujący degradację ekonomiczną jednostki i przyczyniający się do powstania biedy.

Według danych Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego stopa bezrobocia na terenie powiatu krakowskiego w 2015 r. (stan na 31.XII.) wynosiła 6,8% i była niższa niż odpowiednio, stopa bezrobocia dla województwa małopolskiego (8,4%) oraz dla kraju (9,8%). Z analizy danych Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego, stopa bezrobocia kształtowała się na przestrzeni lat 2008 - 2016 następująco:

Stopa bezrobocia [%] na terenie Powiatu Krakowskiego, lata 2008–2016 (stan na dzień 29.02.2016 r.)

Rok	Powiat Krakowski	Województwo Małopolskie	Polska
2008	6,4	7,5	9,5
2009	9,6	9,7	12,1
2010	11,4	10,4	12,4
2011	10,2	10,5	12,5
2012	10,5	11,4	13,4
2013	10,6	11,5	13,4
2014	8,3	9,7	11,5
2015	6,8	8,4	9,8
2016 (29.02.)	7,1	8,8	10,3

Źródło: Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego

Stopa bezrobocia na przestrzeni ostatnich kilku lat przejawia w powiecie krakowskim tendencję malejącą.

W skali roku można zaobserwować spadek stopy bezrobocia w miesiącach wiosennych i letnich, natomiast wzrost w miesiącach zimowych. Związane jest to z większą możliwością zatrudnienia latem zwłaszcza do prac sezonowych.

W ramach pośrednictwa pracy, w roku 2015, pracodawcy z terenu Gminy Kocmyrzów-Luborzycza nie zgłosili do Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego żadnej pracy. Natomiast w ramach prac finansowanych z Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego, Państwowego Funduszu Rehabilitacji osób Niepełnosprawnych oraz pozostałych funduszy w roku 2015 uczestniczyło ogółem z Gminy Kocmyrzów-Luborzycza 95 osób.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. w Gminie Kocmyrzów-Luborzycza zarejestrowane były ogółem 333 osoby bezrobotne, 166 kobiet i 167 mężczyzn. Prawo do zasiłku posiadało 49 osób.

Struktura zarejestrowanych osób wg wykształcenia wyglądała następująco :

osoby z wykształceniem wyższym – 49,

osoby z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym – 86,

osoby z wykształceniem ogólnokształcącym – 28,

osoby z wykształceniem zawodowym – 87,

osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 83.

Najwięcej osób zarejestrowanych to osoby bez stażu pracy: 70 osób lub z krótkim stażem pracy do roku : 58 osób, od 1 roku do 5 lat : 48 osób. Jeżeli chodzi o strukturę wiekową to najwięcej zarejestrowanych było osób młodych od 18 do 24 roku życia : 64 osoby oraz od 25 – 34 lat : 98 osób.

2.10. Gospodarka mieszkaniowa

Gmina Kocmyrzów-Luborzycza z uwagi na swoją lokalizację bliską Krakowa i dobrze rozbudowaną sieć dróg jest w ostatnich latach coraz bardziej atrakcyjnym miejscem zamieszkania. O niektórych regionach gminy można śmiało powiedzieć „sypialnia Krakowa”. Gmina ma nadal charakter rolniczy toteż znaczna część zabudowań szczególnie w „starszych” częściach miejscowości ma charakter zagrodowy. Poniższa tabela obrazuje ilość mieszkańców oraz budynków mieszkalnych w poszczególnych sołectwach Gminy. Dla porównania w roku 2013 liczba budynków (wraz z zarezerwowanymi numerami) wynosiła 4 821 przy liczbie mieszkańców zameldowanych na pobyt stały – 14 067 osób, natomiast już w roku 2014 obie liczby wzrastają : liczba budynków do 4 902 natomiast mieszkańców do 14 234 osób. Na przestrzeni tylko dwóch lat liczba budynków (wraz z numerami zarezerwowanymi) wzrosła o 189.

WYKAZ ILOŚCI MIESZKAŃCÓW I BUDYNKÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY KOCMYRZÓW – LUBORZYCA

(WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2015 R.)

L.p.	SOŁECTWO	Liczba mieszkańców (zameldowanych na pobyt stały)	Liczba budynków (razem z zarezerwowanymi numerami)
1	Baranówka	960	283
2	Czulice	483	133
3	Dojazdów	1012	352
4	Głęboka	348	118
5	Goszcza	573	213
6	Goszyce	563	186
7	Karniów	552	167
8	Kocmyrzów	1018	353
9	Krzysztoforzyce	700	242
10	Luborzycza	827	311
11	Łososkowice	178	64
12	Łuczyce	1442	602
13	Maciejowice	501	193
14	Marszowice	308	129
15	Pietrzejowice	398	166

16	Prusy	735	215
17	Rawłowice	336	123
18	Sadowie	232	96
19	Skrzeszowice	524	114
20	Sulechów	474	178
21	Wiktorowice	271	95
22	Wilków	486	193
23	Wola Luborzycka	285	95
24	Wysiółek Luborzycki	598	202
25	Zastów	589	187
	Razem	14393	5010

Źródło: Urząd Gminy Kocmyrzów- Luborzyca

2.11. Budżet Gminy

2.11.1. Dochody Gminy

W rozumieniu Ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z dnia 13 listopada 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 203 poz. 1966, z późn. zm.), art. 4 i art. 7 źródłami dochodów Gminy są:

Źródła dochodów własnych Gminy:

1) Wpływy z podatków:

- a) od nieruchomości,
- b) rolnego,
- c) leśnego,
- d) od środków transportowych,
- e) dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej,
- f) od spadków i darowizn,
- h) od czynności cywilnoprawnych;

2) wpływy z opłat:

- a) skarbowej,
- b) targowej,
- c) miejscowej,
- d) eksploatacyjnej,

- e) innych stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe gminy oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych gminnych jednostek budżetowych;
- 4) dochody z majątku gminy;
- 5) spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy;
- 6) dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 7) 5,0 % dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 8) odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 9) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy;
- 10) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 11) dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- 12) inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów.
2. Udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze gminy, (wynosi 39,34 %, z zastrzeżeniem art. 89);
3. 6,71% wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych i od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze gminy.
4. Subwencja ogólna składa się w przypadku gmin z części:
- a) wyrównawczej,
- b) równoważącej,
- c) subwencji oświatowej.

Źródło: *Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z dnia 13 listopada 2003 r. (Dz. U. z 2003r. Nr 203 poz. 1966 z późniejszymi zmianami).*

Dochody (PLN) Gminy Kocmyrzów-Luborzycza w latach 2012-2015 pokazuje poniższa tabela:

Dochody	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.
Dotacje z budżetu państwa				
Dotacje na zadania zlecone i powierzone	3 732 069,82	4 181 417,71	4 872 261,46	5 217 329,82
Dotacje na zadania własne	617 416,90	469 430,94	724 963,19	800 531,31
Dotacja celowa	0,00	0,00	0,00	0,00

Pozostałe dotacje	787 665,46	260 925,79	279 885,89	223 819,03
Środki z funduszy i programów UE				
Środki pozyskane z UE	3 167 285,96	510 378,97	1 857 004,57	842 575,68
Subwencje z budżetu państwa (w tym subwencja wyrównawcza, równoważąca, oświatowa)				
subwencja	13 783 221,00	13 594 347,00	14 128 411,00	14 557 012,00
Wpływy z podatków				
wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (w formie karty podatkowej)	25 836,37	23 635,71	22 599,25	21 270,96
podatek od nieruchomości	1 796 876,22	2 235 975,60	2 196 690,98	2 171 797,26
podatek rolny	1 445 918,75	1 648 965,04	1 646 743,42	1 542 115,42
podatek leśny	8 225,11	7 673,19	7 719,60	8 424,80
podatek od środków transportowych	182 260,50	207 237,20	242 592,50	238 734,00
podatek od spadków i darowizn	34 086,00	58 833,00	27 318,00	51 884,60
podatek od czynności cywilnoprawnych	377 124,44	444 935,00	457 290,00	602 070,57
wpływy z opłaty targowej	0,00	0,00	0,00	0,00
odsetki od nieterminowych wpłat podatków	92 079,95	96 843,36	55 530,27	20 449,38
wpływy z opłaty skarbowej	32 824,29	36 056,00	31 595,50	40 511,50
opłaty za pozwolenie za sprzedaż alkoholu	204 009,15	204 859,59	197 961,46	193 173,14
wpływy z tytułu opłaty eksploatacyjnej	0,00	0,00	0,00	0,00
Udział w podatkach budżetu państwa				
Udział w podatkach budżetu państwa (od osób fizycznych)	7 432 664,00	7 511 862,00	8 464 966,00	9 127 102,00
Udział w podatkach budżetu państwa (od osób prawnych)	12 844,95	38 931,47	1 032,70	3 911,21
Odsetki od lokat terminowych	27 313,04	30 289,48	34 466,84	13 374,33
inne dochody				
dochody z tytułu dzierżawy i najmu składników majątkowych	214 588,34	205 761,23	232 627,13	261 241,57
dochody z tytułu usług związanych z wydzierżawieniem lokali komunalnych	134 229,79	132 504,84	155 276,90	168 848,06
sprzedaż nieruchomości	1 210,50	0,00	407 910,00	108 120,57
Inna sprzedaż	14 450,00	2 110,00	0,00	0,00
opłaty za użytkowanie wieczyste	10 254,93	11 049,31	2 713,15	393,44
odsetki za nieterminowe regulowanie należności	177,20	1 366,31	2 189,74	1 270,85
inne dochody				
dochody uzyskane za opłaty administracyjne	9 085,84	17 305,67	22 627,29	16 937,17
udział mieszkańców w kosztach budowy wodociągu	366 384,77	382 002,44	402 985,14	409 467,47
wpłaty za użytkowaną wodę	0,00	0,00	0,00	0,00
Inne dochody	123 962,98	699 595,74	1 168 892,48	1 422 143,29

RAZEM	34 634 066,26	33 014 292,59	37 644 254,46	38 064 509,43
--------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Kocmyrzów- Luborzyca za rok 2012, 2013, 2014, 2015

Na stopień możliwości kreowania dochodów Gminy ma wpływ wiele składowych. Należy tutaj zaliczyć zarówno zasoby Gminy (naturalne, infrastrukturalne, kulturalne, społeczne), uwarunkowania lokalizacyjne (np. bliskość większych aglomeracji miejskich, czy położenie w regionie atrakcyjnym turystycznie), aktywność, kreatywność i przedsiębiorczość społeczności Gminy oraz umiejętności zarządzania i organizacyjne Władz Gminy.

Jednym ze sposobów zwiększenia dochodów budżetu Gminy jest pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji, w tym dotacji z funduszy i programów UE. Dochody z podatków lokalnych stanowią jedno z głównych źródeł dochodów własnych Gmin.

Dzięki zwiększeniu liczby podmiotów gospodarczych i przedsiębiorstw działających na terenie Gminy oraz poziomu zatrudnienia zwiększeniu ulegną podatki płacone na jej terenie, a co się tym wiąże i dochody Gminy z tytułu udziału w podatkach budżetu państwa (od osób fizycznych i prawnych).

Aby jednak doprowadzić do rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy należy stworzyć warunki dla jej rozwoju. Zachętę mogą stanowić ulgi, czy zwolnienia podatkowe np. dla nowych inwestorów, czy osób rozpoczynających działalność gospodarczą. To od polityki Gminy zależy, czy zdecyduje się ona na maksymalizację wpływów do budżetu, czy skłoni się ku chwilowemu zmniejszeniu wpływów z podatków, by w szerszej perspektywie czasu je zwiększyć, dzięki rozwojowi gospodarstwu.

Jeszcze innym ważnym źródłem dochodów własnych Gminy są dochody z majątku Gminy, np. sprzedaż nieruchomości, czy też ruchomego majątku Gminy, wpływy z najmu i dzierżawy, wpływy z opłat za użytkowanie wieczyste, trwałe zarząd itp. Dochody te zależą jednak przede wszystkim od zasobów posiadanych przez Gminę, atrakcyjności majątku przeznaczonego na sprzedaż, dzierżawę, czy eksploatację oraz zainteresowania majątkiem potencjalnych kupujących, a to z kolei wpływa na wysokość negocjowanych cen.

2.11.2. Wydatki Gminy

Wydatki Gminy w dużej mierze związane są z realizacją zadań własnych określonych ustawą o *samorządzie gminnym* z dnia 8 marca 1990r. (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1515). Wg Art. 6. do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów.

Art. 7. stanowi iż do zadań własnych Gminy należy:

- 1). zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

- a) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- b) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- c) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- d) lokalnego transportu zbiorowego,
- e) ochrony zdrowia,
- f) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- g) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- h) edukacji publicznej,
- i) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- j) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- k) targowisk i hal targowych,
- l) zieleni gminnej i zadrzewień,
- m) cmentarzy gminnych,
- n) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
- o) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- p) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- r) wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
- s) promocji gminy,
- t) współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- u) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Dodatkowo Art. 8 precyzuje, iż Ustawy mogą nakładać na gminę obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań

i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów. Zadania z zakresu administracji rządowej gmina może wykonywać również na podstawie porozumienia z organami tej administracji. Gmina na realizację tego rodzaju zadań otrzymuje środki finansowe.

Wydatki (PLN) Gminy Kocmyrzów-Luborzycza w latach 2012-2015 przedstawia poniższa tabela:

Wydatki	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.
Dział 010– rolnictwo i łowiectwo	506 697,62	525 009,95	716 622,24	710 017,38
Dział 400 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 600 – Transport i łączność	4 668 153,37	3 822 161,36	5 593 631,72	4 233 656,91
Dział 700 – Gospodarka mieszkaniowa	599 221,91	874 011,68	1 610 414,34	1 438 274,92
Dział 710 – Działalność usługowa	10 598,18	101 598,00	14 514,00	71 106,00
Dział 750 – Administracja publiczna	3 904 838,02	4 159 246,11	4 056 644,41	4 592 319,06
Dział 751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	2 879,50	5 882,49	79 536,71	98 309,55
Dział 752 – Obrona narodowa	0,00	720,00	0,00	4 219,38
Dział 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	332 029,90	373 125,59	730 728,61	397 003,02
Dział 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 757 – Obsługa długu publicznego	168 160,79	253 408,27	184 653,44	151 583,04
Dział 150	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 758 – Różne rozliczenia	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 801 – Oświata i wychowanie	14 271 999,15	14 619 102,57	15 358 301,26	16227916,04
Dział 851 – Ochrona zdrowia	199 207,28	185 251,64	192 688,00	224 151,80
Dział 852 Pomoc społeczna	4 772 347,70	4 796 509,89	4 865 325,16	5 386 106,11
Dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (wydatki na Gminne Centrum Informacji w Wawrzeńcicach)	150 639,60	0,00	0,00	0,00
Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	40 072,00	58 892,57	72 161,32	58 973,40
Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8 415 572,78	986 932,73	1 611 657,99	2 288 604,05
Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	733 657,00	834 000,00	932 098,00	955 500,00
Dział 926 – Kultura fizyczna i sport	117 128,58	240 717,92	803 141,30	239 924,33
Razem	38 893 203,38	31 836 570,77	36 822 118,50	37 077 664,99

2.12. Stan mienia komunalnego gminy Kocmyrzów-Luborzycza wg stanu na dzień 31.12.2015 r.

Na dzień 31.12.2015 r. Gmina Kocmyrzów-Luborzycza jest właścicielem 66,5460 ha gruntów, położonych w 24 wsiach, obejmujących 240 działek, 22 budynki w których znajduje się 34 lokale mieszkalne i 11 lokali użytkowych.

Gmina jest również właścicielem 24,68 ha gruntów które zostały oddane w użytkowane wieczyste. Użytkownikami wieczystymi gruntów jest Polski Związek Działkowców oraz osoby fizyczne i prawne.

Do dnia 31.12.2015 r. Gmina nabyła własność: 2 działek położonych w Kocmyrzowie i Zastowie oraz zbyła 4 działki położone w Dojazdowie.

Z posiadanych nieruchomości 11,00 ha oddane jest w dzierżawę osobom fizycznym i 5 ha w użyczenie (OSP, LZS).

W bieżącym roku została wydana decyzja komunalizacyjna na działkę nr 412 położoną w Karniowie oraz zakończyło się postępowanie sądowe przed sądem Cywilnym odnośnie nabycia prawa własności odnośnie działki nr 150/2 – Goszyce na której znajduje się budynek szkoły w Goszycach. W obydwu w/w postępowaniach Gmina Kocmyrzów-Luborzycza uzyskała tytuł prawny do nieruchomości.

Nadal toczy się postępowanie przed Sądem Cywilnym o nabycie prawa własności poprzez zasiedzenie odnośnie działki nr 329 (droga) w Karniowie.

Toczy się postępowanie administracyjne o wydanie decyzji komunalizacyjnych odnośnie działek na których znajdują się budynki szkolne w miejscowości Dojazdów, Prusy, Kocmyrzów (dół).

Do dnia 31.12.2015 r. Starostwo Powiatowe nie założyło Ksiąg Wieczystych na wszystkie nieruchomości, na których znajdują się budynki szkolne, co jest niezbędne do przekazania ich na rzecz Gminy.

Aktualnie prawie wszystkie przejęte nieruchomości posiadają założone księgi wieczyste umożliwiające podejmowanie decyzji przekraczających zakres zwykłego zarządu.

W chwili obecnej przygotowywane są dokumenty do zbycia działek położonych w miejscowości Baranówka, Prusy, Kocmyrzów, Sulechów i Goszcza. W Goszczy poza działką budowlaną przygotowywane są dokumenty do zbycia dwóch lokali mieszkalnych tzw. „agronomówki”.

3. Analiza SWOT

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron Gminy oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed Gminą.

Jest oparta na schemacie klasyfikacji dzielącym czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję Gminy następująco:

czynniki zewnętrzne w stosunku do organizacji i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych,

czynniki wywierające negatywny wpływ na organizację i mające wpływ pozytywny.

Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie czynników.

Zewnętrzne pozytywne - szanse. Szanse to zjawiska i tendencje w otoczeniu, które gdy odpowiednio wykorzystamy staną się impulsem rozwoju oraz osłabiają zagrożenia.

Zewnętrzne negatywne - zagrożenia. Zagrożenia to wszystkie czynniki zewnętrzne, które są postrzegane jako bariery dla rozwoju, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń ma destrukcyjny wpływ na rozwój Gminy lub powodzenie inwestycji. Jednocześnie nie pozwala na pełne wykorzystanie szans i mocnych stron.

Wewnętrzne pozytywne - mocne strony, czyli atuty organizacji. Mocne strony, to walory Gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją pośród konkurencji.

Wewnętrzne negatywne - słabe strony. Słabe strony, to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji.

Sporządzenie listy czynników i określenie trendów w otoczeniu i wewnątrz Gminy pozwala w kolejnym etapie ocenić siłę ich wpływu na Gminę i priorytetowe działania, które muszą zostać podjęte. Informacje uzyskane w trakcie analizy SWOT będą podstawą podejmowania kolejnych, strategicznych decyzji.

Na potrzeby niniejszego opracowania analizę SWOT przeprowadzono w sześciu obszarach strategicznych:

Obszar I: Rozwój Rolnictwa

L.p.	Słabe strony
1	duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych
2	brak przetwórci owoców i warzyw na terenie gminy
3	niski stopień specjalizacji gospodarstw rolnych
4	niewielka ilość gospodarstw ekologicznych
5	nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin
6	mała ilość zewnętrznych inwestorów na terenie gminy, brak alternatywnych źródeł utrzymania dla miejscowych rolników
7	brak grup producenckich i innych form zrzeszania rolników
8	brak zorganizowanego lokalnego rynku zbytu (np. placu targowego)
9	brak lokalnego miejsca na przechowywanie produkcji rolnej

Lp.	Zagrożenia
1	konkurencja zewnętrznych rynków zbytu
2	niewysoka opłacalność produkcji rolnej i brak perspektyw dotyczących zmiany tej sytuacji
3	niewielkie dotacje pomocowe dla rolnictwa, mało atrakcyjne źródła finansowania (kredyty) dla rolników

L.p.	Mocne strony, czyli atuty
1	tradycje rolnicze wśród mieszkańców Gminy
2	gleby wysokiej jakości
3	wysoko wyedukowani producenci rolni
4	widoczny rozwój gospodarstw rolnych
5	bliska odległość od Krakowa
6	coraz nowocześniejsze parki maszynowe

L.p.	Szanse
1	stworzenie zorganizowanego rynku zbytu (np. placu targowego)
2	nawiązanie współpracy z uczelniami wyższymi (Uniwersytetem Rolniczym) i innymi instytucjami wspomagającymi w szczególności w zakresie propagowania rolnictwa ekologicznego
3	otwarcie się rolników na tworzenie grup producenckich
4	dalsza możliwość korzystania z dopłat unijnych

5	wejście na rynki zewnętrzne poprzez zorganizowane grupy producenckie i inne organizacje zrzeszające rolników
6	wytwarzanie żywności ekologicznej

Obszar II: Rozwój Przedsiębiorczości

L.p.	Słabe strony
1	brak terenów inwestycyjnych na terenie gminy, brak oferty inwestycyjnej
2	brak inwestorów na terenie Gminy
3	brak nowych miejsc pracy na rynku lokalnym

L.p.	Zagrożenia
1	niestabilna polityka państwa
2	trudności w budownictwie w okresie zimowym
3	niewielkie perspektywy zatrudnienia
4	ukryte bezrobocie
5	trudności z odrobinieniem gruntów – wysoka jakość gleb, brak możliwości stworzenia strefy przemysłowej
6	ograniczony dostęp do źródeł informacji, doradztwa oraz do źródeł finansowania terenów wiejskich

L.p.	Mocne strony, czyli atuty
1	korzystne położenie geograficzne w niewielkiej odległości od Krakowa
2	możliwość wykorzystania potencjału ludzkiego w rozwoju przedsiębiorczości, duża liczba dobrze wykształconych mieszkańców w wieku produkcyjnym
3	wzrastająca aktywność w poszukiwaniu i pozyskiwaniu finansowania zewnętrznego
4	niskie podatki zachęcające do inwestowania na terenie Gminy
5	wzrastająca aktywność mieszkańców w zakresie MSP
6	dobra znajomość władz gminy problemów lokalnej społeczności i związane z tym łatwiejsze ich rozwiązywanie

L.p.	Szanse
1	rozwój infrastruktury drogowej o znaczeniu regionalnym
2	rozwój systemu komunikacji zbiorowej, w tym uruchomienie Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej
3	stworzenie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców
4	wydzielenie terenów pod małe zakłady przemysłowe, wprowadzanie zmian przeznaczenia gruntów w planie zagospodarowania przestrzennego
5	nawiązanie współpracy z przedstawicielami „Nowej Huty przyszłości”

Obszar III: Stworzenie warunków dla rozwoju społeczności lokalnej

L.p.	Słabe strony
1	rozdrobniona sieć szkół podstawowych
2	zły stan infrastruktury oświatowo-edukacyjnej w obrębie Karniowa
3	brak przyszkolnych sal gimnastycznych (Goszczka, Goszyce i Łuczyce)
4	niewystarczająca baza sportowo- rekreacyjna powszechnie dostępna
5	brak zagospodarowania zbiorników wodnych (stawów) na terenie gminy i zagospodarowania miejsc o walorach przyrodniczych w celach rekreacyjnych
6	brak placówek wsparcia dziennego dla osób starszych
7	niewystarczająca opieka rehabilitacyjna
8	zbyt mała liczba miejsc w przedszkolu samorządowym w stosunku do potrzeb
9	brak żłobka
10	brak świetlic wiejskich

L.p.	Zagrożenia
1	starzejące się społeczeństwo, stąd wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami
2	brak łatwego dostępu do specjalistycznych usług medycznych
3	ograniczony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, stąd wzrost liczby osób z wadami postawy i kręgosłupa i innymi schorzeniami
4	brak perspektyw zadawalającej dobrze płatnej pracy, widoczny odpływ wykształconych kadr
L.p.	Mocne strony, czyli atuty
1	dobrze wyposażona sieć szkół i wysoki standard nauczania gimnazjalnego
2	dobry stan placówek opieki zdrowotnej oraz całodobowy stały Oddział Pogotowia Ratunkowego

3	prężnie działające organizacje pozarządowe na rzecz społeczności lokalnej
4	atrakcyjne tereny pod budownictwo jednorodzinne
5	pozytywny klimat ze strony władz samorządowych dla rozwoju społecznego
6	coraz szersza oferta spędzania wolnego czasu (strefy rekreacyjno-sportowe, place zabaw)

L.p.	Szanse
1	zwiększenie perspektyw życiowych dla młodych ludzi
2	ułatwienie dostępu do kształcenia – kursy, szkolenia dające nowe uprawnienia
3	organizowanie całodobowych/dziennych placówek wsparcia dla osób starszych i tworzenie nowych miejsc pracy
4	zwiększenie dostępności do medycznych usług specjalistycznych i rehabilitacyjnych
5	przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu
6	bliskość aglomeracji krakowskiej i łatwy dostęp do miejskiej oferty edukacyjnej i kulturalnej
7	stały napływ nowych mieszkańców, wzrost zainteresowania osiedlaniem się poza miastem

Obszar IV: Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska

L.p.	Słabe strony
1	niezadawalający stan techniczny gminnej infrastruktury drogowej (w tym znaczące braki chodników)
2	braki w zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej w gminie
3	pokrycia dachowe zawierające azbest
4	znaczna liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających modernizacji (w tym remizy OSP)
5	nieefektywne systemy grzewcze
7	brak parkingów P&R przy stacjach kolejowych i w centrum gminy
8	brak profesjonalnego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
9	braki w gospodarce wodnej głównie z uwagi na intensywnie rozwijające się budownictwo mieszkaniowe

L.p.	Zagrożenia
1	zwiększający się ruch samochodowy, w tym transportu ciężkiego powodujący wysokie koszty remontu dróg

2	wysokie koszty związane z rozbudową sieci kanalizacyjnej na terenie gminy
3	zbyt mało dostępnych środków zewnętrznych (krajowych, unijnych) w stosunku do potrzeb

L.p.	Mocne strony, czyli atuty
1	stosunkowo dobrze rozwinięta sieć drogowa i komunikacyjna
2	dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna , internetowa
3	wysoka aktywność władz samorządowych dotycząca rozwoju gminnej infrastruktury
4	członkostwo gminy w Stowarzyszeniach : Korona Północnego Krakowa, Metropolia Krakowska

L.p.	Szanse
1	zwiększenie dostępności do nowoczesnych form komunikacji teleinformatycznej
2	rozwój infrastruktury drogowej i transportu zbiorowego o znaczeniu regionalnym
3	poprawa bezpieczeństwa przez budowę chodników i oświetlenia ulicznego

Obszar V: Rozwój Turystyki, Agroturystyki oraz Promocja Gminy

L.p.	Słabe strony
1	brak dostatecznej ilości terenów rekreacyjnych i sportowo-edukacyjnych dla mieszkańców
2	słaba sieć gastronomiczna
3	brak tablic informacyjnych promujących zabytki i ciekawe miejsca na terenie Gminy
4	zły stan kapliczek, pomników i miejsc pamięci na terenie gminy- konieczność restauracji
5	brak tras/ścieżek rowerowych
6	niewystarczająca baza lokalowa na cele kulturalne
7	słaby rozwój agroturystyki i bazy hotelowej

L.p.	Zagrożenia
1	niewielkie zainteresowanie mieszkańców agroturystyką
2	konieczność poniesienia nakładów na wypromowanie walorów turystycznych Gminy
3	brak tras/ścieżek rowerowych w otoczeniu zewnętrznym
4	konkurencyjność i mała dostępność środków pomocowych na cele kulturalne
5	szerzące się zagrożenia terrorystyczne

L.p.	Mocne strony, czyli atuty
1	turystyka weekendowa mieszkańców Krakowa
2	pozytywny wizerunek gminy
3	bogata oferta kulturalna
4	aktywne organizacje pozarządowe na rzecz promocji gminy
5	bogate dziedzictwo historyczno-kulturowe

L.p.	Szanse
1	zachowanie ciągłości kulturowej przez pielęgnowanie regionalnych obrzędów i zwyczajów
2	rewitalizacja Nowej Huty
3	rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w regionie
4	współpraca z organizacjami i instytucjami zewnętrznymi w celach promocyjnych (wymiana doświadczeń, wymiana młodzieży)

Wyznaczone wyżej problemy nie mogą zostać rozwiązane jednocześnie. W ramach strategicznego rozwoju Gminy, muszą więc zostać określone priorytety rozwoju. Kluczem do stworzenia tej hierarchii jest waga poszczególnych problemów i logika rozwoju lokalnego.

Do problemów wymagających najszybszego rozwiązania lub mogących spowodować przyspieszenie lokalnego rozwoju zaliczono:

- **rozbudowę kanalizacji sanitarnej,**
- **poprawę stanu gospodarki wodnej,**
- **dążenie do poprawy stanu dróg gminnych, powiatowych,**
- **poprawę bezpieczeństwa publicznego (budowa parkingów),**
- **budowę lokalnego rynku zbytu / targowiska,**
- **usuwanie wyrobów szkodliwych, zawierających azbest,**
- **poprawę w zakresie gospodarki odpadami,**
- **termomodernizację budynków użyteczności publicznej,**
- **zwiększenie efektywności energetycznej lokalnej gospodarki,**

- **wspieranie przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii w gospodarstwach rolnych/domowych,**
- **adaptację i rozbudowa obiektów na cele kulturalno-społeczne – dla Centrum Kultury i Promocji w Baranówce,**
- **budowę sal gimnastycznych,**
- **rozwój bazy rekreacyjno-sportowej.**

4. Zidentyfikowane problemy

Na terenie gminy Kocmyrzów-Luborzyca występuje szereg problemów, które pojawiają się we wszystkich wyodrębnionych obszarach.

Dobra jakość ziemi wpływa na charakter gminy, który jest przede wszystkim rolniczy. Niestety rolnictwo jest bardzo rozdrobnione, gospodarstwa nieduże. Przy dużej konkurencji w płodach rolnych i nie małych kosztach produkcji oraz transportu rolnictwo jest mało opłacalne. Ważnym czynnikiem jest podnoszenie świadomości rolniczej, zachęcanie do tworzenia np. grup producenckich czy innych form zrzeszeń w celu zwiększenia atrakcyjności rolników na dotychczasowych oraz nowych rynkach zbytu. Ważna może okazać się również działalność informująca rolników o możliwościach pozyskania środków zewnętrznych (głównie unijnych) na rozwój działalności rolniczej. Szansą rozwoju rolnictwa jest również żywność ekologiczna, która w ostatnim czasie cieszy się coraz większą popularnością. Naturalne metody nawożenia i ochrony roślin nie będą przyczyniać się do degradacji środowiska naturalnego, co pozytywnie wpłynie na obraz Gminy i warunki życia jej mieszkańców.

Mimo, że wielu mieszkańców związanych jest z rolnictwem, ważne jest również tworzenie miejsc pracy poza nim. Rozwój przedsiębiorczości jest ściśle powiązany z tym problemem. Dodatkowych miejsc pracy można upatrywać w działalności okołorolniczej takich jak eko i agroturystyka, turystyka, możliwości związane z wytwarzaniem produktów lokalnych. Dziedziny te również wymagają doinwestowania. Konieczna jest budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i poszerzenie jej oferty oraz stworzenie sieci punktów konsultacyjno-doradczych dla przedsiębiorców.

Kolejnym problemem gminy jest dalsze dążenie do jak najmniejszej degradacji środowiska naturalnego i jego ochrona. Wprawdzie wprowadzone od 01.07.2013r. zmiany w zbiorce odpadów komunalnych, promujące niższymi opłatami selektywną ich zbiórkę, pozytywnie oddziałują na środowisko, niestety często można zaobserwować brak świadomości ekologicznej mieszkańców. Zdarzają się spalania w piecach szkodliwych odpadów (np. butelek PET) jak również wpuszczanie do gleby toksycznych substancji, bądź bezpośrednio, bądź też przez specjalnie zbudowane nieszczelne szamba.

Problemem w Gminie jest także demontaż i utylizacja azbestu na domach i budynkach gospodarczych. Gmina nie uporała się jeszcze z tym problemem.

Istniejący na terenie gminy system grzewczy również nie sprzyja ochronie środowiska. Głównym bowiem surowcem służącym do ogrzewania domów jest węgiel kamienny, powodujący dużą emisję spalin. Ogrzewanie gazowe, jako stosunkowo droższe ma mniejsze zastosowanie w prywatnych budynkach mieszkalnych. Alternatywnym rozwiązaniem może być tu wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, przez organizowanie pogadanek, szkoleń czy też festynów promujących ekologię, to jedno z ważnych zadań gminy.

Problemem, który Władze Gminy starają się rozwiązać już od wielu lat jest uporządkowanie gospodarki wodno-kanalizacyjnej na jej obszarze. Jakość wody pitnej i sposób odprowadzenia ścieków wpływają na stan środowiska oraz zdrowia mieszkańców. Dostęp do sieci wodociągowej ma wprawdzie około 99,7 % mieszkańców Gminy jednak dużym problemem gminy jest mały dostęp (około 18%) do sieci kanalizacji sanitarnej. Mieszkańcy korzystają z często nieuszczelnionych szamb i zbiorników wybieralnych. Zanieczyszczenia przedostają się do wód gruntowych i powierzchniowych, co powoduje pogorszenie warunków sanitarnych obszaru i zdrowotnych mieszkańców, degradację środowiska. Wywozem zajmują się podmioty gospodarcze wpisane do rejestru działalności regulowanej w zakresie wywozu nieczystości ciekłych, dokonując wywozu nieczystości płynnych do oczyszczalni ścieków.

Ponieważ dużym atutem gminy jest jej położenie w niewielkiej odległości od Krakowa, warto „przyciągnąć” jego mieszkańców do odwiedzenia terenów gminy w ramach turystyki weekendowej. Mając na uwadze rozwój turystyki warto nadal kultywować miejscowe tradycje ludowe i obrzędy, dbać o znajdujące się na terenie gminy zabytki, nie dopuścić do ich zniszczenia i degradacji aby stanowiły interesujące miejsca do odwiedzenia. Odremontowaniu wymagają kapliczki, pomniki oraz miejsca pamięci znajdujące się na terenie Gminy, często zlokalizowane przy drogach i stanowiące ciekawe dziedzictwo kulturowo-historyczne. Rozwojowi turystyki sprzyjać będzie również poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej, odnowa centrów wsi, wybudowanie parkingów (park & ride) w centrum Gminy a także przy stacjach PKP wzdłuż linii Kraków-Miechów –Warszawa, umieszczenie w terenie map z zaznaczonymi i wartymi do zobaczenia miejscami, urządzenie terenów zielonych, placów zabaw i miejsc do spędzania czasu wolnego dla młodzieży i dorosłych. Atrakcyjność turystyczną podniesie także wytyczenie szlaków zarówno pieszych jak i rowerowych. Nie bez znaczenia dla gminy jest też jej promocja przez wydanie folderów i dalsze organizowanie cyklicznych imprez czy festynów.

Wpływ na prawidłowy rozwój gminy mają także jej mieszkańcy. Budujące jest utrzymywanie jak najwyższego poziomu wykształcenia w placówkach oświatowych na terenie Gminy. Mimo dobrze zorganizowanej sieci szkół, widoczna jest nadal dalsza potrzeba ich doposażenia oraz zorganizowania większej oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. Problemem jest także brak sal gimnastycznych przy szkołach w Karniowie, Goszczy, Goszycach i Łuczycach. Kolejnym problemem, który wymaga rozwiązania przez władze Gminy jest dostęp do opieki medycznej, szczególnie specjalistycznej. Dotyczy to głównie ludzi starszych, którzy z racji wieku częściej korzystają z gabinetów specjalistycznych. Ważne są również działania profilaktyczne, prowadzone na terenie gminy, polegające na organizowaniu pogadanek na temat profilaktyki różnych chorób oraz badań kontrolnych.

Pogarszające się warunki życia powodują, iż części społeczności Gminy dotyczy problem ubóstwa, związany często z bezrobociem, ale także innymi patologiami społecznymi takimi jak alkoholizm, agresja i przemoc w rodzinie. Zaobserwować można także zjawisko wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych, starszych i chorych. Dobrze zorganizowany system opieki społecznej wpływa na wyrównanie szans i poprawę jakości życia. Problemem jest też terapia osób niepełnosprawnych. Istnieje zapotrzebowanie na budowę placówek wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych wraz z opieką rehabilitacyjną. Na terenie Gminy Kocmyrzów-Luborzycza funkcjonuje jeden Punkt Rehabilitacyjny, który nie pokrywa ciągle rosnącego zapotrzebowania na tego rodzaju usługi.

Dużym ułatwieniem w życiu codziennym mieszkańców jest jakość obsługi administracyjnej. W Urzędzie Gminy jako jednostce administracji publicznej warto zastosować do obsługi stron nowoczesne systemy informatyczne co niejednokrotnie skróci czas załatwiania spraw.

W dniu 07.04.2016r. odbyły się w Urzędzie Gminy warsztaty związane z przygotowaniem Strategii. Lista uczestników warsztatów stanowi załącznik do niniejszej Strategii. W czasie warsztatów omawiane były problemy jakie dotyczą mieszkańców Gminy. Uczestnicy zgłaszali propozycje zadań, które ich zdaniem winny się znaleźć w niniejszym dokumencie strategicznym.

4. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno – gospodarczego

4.1. Zgodność ze Strategią Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to główna strategia rozwojowa w średnim horyzoncie czasowym, wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe (wraz z szacunkowymi wielkościami potrzebnych środków finansowych).

Cel główny, a także problemy społeczno-gospodarcze wynikające z opóźnień rozwojowych, niedoinwestowania polskiej gospodarki oraz uwarunkowań zewnętrznych wskazują na konieczności realizacji zawartych w Strategii celów i działań. Cele zawarte w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza* są spójne z celem głównym oraz obszarami, celami i działaniami zawartymi w Strategii Rozwoju Kraju 2020.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 podzielona została na trzy obszary strategiczne:

Obszar strategiczny I – sprawne i efektywne państwo

Strategia Gminy Kocmyrzów - Luborzycza wpisuje się w następujące działania tego obszaru :

Działanie I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela

Działanie I .3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela

Obszar strategiczny II konkurencyjna gospodarka. Strategia Gminy Kocmyrzów- Luborzycza wpisuje się w następujące działania tego obszaru :

Działanie II.2.3. Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno – spożywczego

Działanie II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej

Działanie 4.1. Zwiększenie aktywności zawodowej

Cel II.5 Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowej

Działanie II.5.1 Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu

Działanie II.6.4 Poprawa stanu środowiska

Obszar strategiczny III – Spójność społeczna i terytorialna. Strategia Gminy Kocmyrzów- Luborzycyca wpisuje się w następujące działania tego obszaru :

Działanie III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

Działanie III 1.2 Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych

Cel II .2.3 Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno – spożywczego

Cel II.2.4 Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: **Strategia Rozwoju Kraju 2020**, Warszawa, wrzesień 2012r., dokument przyjęty Uchwałą nr 157 Rady Ministrów z dn. 25 września i 2012r.

4.2. Zgodność z Marketingową Strategią Polski w Sektorze Turystyki na lata 2012 – 2020 (Aktualizacja dokumentu z 2008 roku).

Ważną gałęzią rozwoju Gmin posiadających dobre warunki klimatyczne i interesujące położenie jest turystyka i rekreacja. Gmina Kocmyrzów- Luborzycyca spełnia te wymogi. Dlatego szansą rozwoju Gminy jest rozwój turystyki przy zachowaniu dziedzictwa kulturowego połączonego z tradycją ludową

Misją określoną w Marketingowej *Strategii Polski w Sektorze Turystyki na lata 2012 -2020* jest: „*Tworzenie i wzmocnienie wizerunku Polski jako kraju atrakcyjnego i gościnnego dla turystów, posiadającego konkurencyjne produkty turystyczne wysokiej jakości.* Gmina Kocmyrzów-Luborzycyca ma jak wyżej określono, potencjał turystyczny i kulturowy, stąd w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy* wyznaczono obszar priorytetowy „*Rozwój turystyki, oraz promocja gminy*” szeregujący zadania z zakresu budowania turystycznego wizerunku Gminy Kocmyrzów- Luborzycyca oraz nawiązujący w swej idei do *Marketingowej Strategii Polski w Sektorze Turystyki*.

Źródło: *Marketingowa Strategia Polski w Sektorze Turystyki na lata 2012 -2020* przyjęta przez Radę Polskiej Organizacji Turystycznej w dniu 05.12.2011r. *Koncepcja i redakcja Bartłomiej Walas*

4.3. Zgodność ze Strategią Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2016

Głównym celem strategicznym *Strategii Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2016* jest „*Aktywne i sprawne społeczeństwo*”.

Sport to szerokie pojęcie obejmujące wychowanie fizyczne, sport dzieci i młodzieży, sport dla wszystkich, sport osób niepełnosprawnych, sport kwalifikowany.

W rozwiniętych społeczeństwach sport stał się dobrem powszechnym, dostępnym w różnych formach – stosownie do możliwości i zainteresowań obywateli. Dzięki swej specyfice jest czynnikiem kształtującym zdrowie, rozwija nawyki i zachowania prozdrowotne, a także jest wartościową formą spędzania wolnego czasu i integracji.

Mając na uwadze ważną rolę, jaką spełnia sport, szczególnie w wychowaniu młodego pokolenia, przeciwdziałaniu chuligaństwu, narkomanii i alkoholizmowi w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy* wyznaczono także zadania z tego zakresu.

Źródło: *Strategia Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2016*, projekt Ministerstwo Sportu, Warszawa, grudzień 2006r.

4.4. Zgodność z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Program będzie realizowany w latach 2014-2020 na terenie całego kraju. Podstawą realizacji założeń strategicznych Programu, opisanych w *Krajowym Planie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*, będą działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach sześciu osi priorytetowych: *Ułatwienie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich; Poprawa konkurencyjności wszystkich sektorów rolnictwa i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych; Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie, Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa, Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmiany klimatu w sektorze rolnym, spożywczym i leśnym; Zwiększenie włączenia społecznego, ograniczenie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.* Zadania zawarte w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza* wpisują się przede wszystkim w pierwszą, drugą i szóstą oś priorytetową.

Źródło: *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa, 12 grudnia 2014r.

4.5. Zgodność z Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020

Struktura programu składa się z czterech głównych celów tematycznych, tworzących cztery podstawowe obszary interwencji

- Gospodarka niskoemisyjna
- Adaptacja do zmian klimatu

- Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów
- Transport zrównoważony

oraz w ograniczonym zakresie, komplementarnych działań w ramach celu tematycznego dotyczącego kluczowych elementów infrastruktury ochrony zdrowia. Działania realizowane w ramach programu zostały dobrane tak, aby w największym stopniu przyczyniły się do osiągnięcia celu głównego tj. wsparcia gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

W ramach Programu wyróżnione zostaną następujące osie priorytetowe :

Os priorytetowa I - promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej

Os priorytetowa II - ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu

Os priorytetowa III – rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej

Os priorytetowa IV – zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej

Os priorytetowa V – rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego

Os priorytetowa VI – ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego

Os priorytetowa VII – wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia

Głównym celem Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko jest *podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej (transportowej) przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia i zachowaniu tożsamości kulturowej.*

Budowanie atrakcyjności Polski i regionów zaczyna się już na poziomie najmniejszych jednostek administracyjnych, jakimi są gminy. Stąd zadania inwestycyjne zawarte w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów- Luborzycza* ściśle nawiązują do Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko - obejmują sektory: transportu, środowiska, energetyki, dziedzictwa kulturowego i ochrony zdrowia.

Źródło: *Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 -2020* - 16 grudnia 2014r. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

4.6. Zgodność z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów- Luborzycza wpisuje się w następujące osie priorytetowe RPO WM :

Oś priorytetowa 3 Aktywna gospodarka Małopolski

Główne cele tej osi dotyczą podnoszenia konkurencyjności sektora MSP oraz zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej regionu między innymi przez wzmocnienie potencjału małopolskiej przedsiębiorczości oraz tworzenie korzystnych warunków do lokowania na jego obszarze przedsiębiorstw i inwestycji.

Oś priorytetowa 6 Dziedzictwo regionalne

Główny cel tematyczny tej osi to zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami

Oś priorytetowa 12 Infrastruktura ochrony zdrowia

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów- Luborzycza stawia sobie za cel poprawę życia i zdrowia mieszkańców Gminy oraz podniesienie konkurencyjności i rozwój podmiotów gospodarczych na jej terenie.

Źródło: Małopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020. Załącznik nr 1 do Uchwały nr 121/14 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 06.lutego 2014r.

4.7. Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011—2020. Małopolska 2020 Nieograniczone możliwości

Cel generalny Strategii „*Małopolska atrakcyjnym miejscem życia, pracy i spędzenia czasu wolnego, europejskim regionem wiedzy i aktywności, silnym wartościami uniwersalnymi, tożsamością i aspiracjami swoich mieszkańców, świadomie czerpiącym z dziedzictwa i przestrzeni regionalnej, tworzącym szanse na rozwój ludzi i nowoczesnej gospodarki*”.

W dzisiejszej szybko zmieniającej się rzeczywistości oznacza to budowanie w regionie gotowości do zmian oraz umiejętności ich wykorzystywania do rozwoju regionalnego Małopolski.

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 koncentruje się na siedmiu obszarach aktywności:

I – Gospodarka wiedzy i aktywności

II – Dziedzictwo i przemysły czasu wolnego

III – Infrastruktura dla dostępności komunikacyjnej

IV – Krakowski Obszar Metropolitalny inne subregiony

V – Rozwój miast terenów wiejskich

VI – Bezpieczeństwo ekologiczne, zdrowotne społeczne

VII – Zarządzanie rozwojem województwa.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzyca jako lokalny dokument planistyczny, nawiązuje do *Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego*. Zawarte w *Strategii Rozwoju Gminy* zadania wpisują się w cele strategiczne zawarte w obszarze I, III, V i VI. *Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego*.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011 -2020 Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości. Załącznik Nr 1/I do Uchwały Nr XII/183/II Sejmiku Województwa Małopolskiego z dn.26.09.2011r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020.

4.8. Uwzględnienie polityki równych szans

Polityka równych szans mająca na celu wyrównanie szans kobiet i mężczyzn, pomoc osobom niepełnosprawnym oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu znajduje odzwierciedlenie w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzyca*. W Gminie prowadzone będą zadania ułatwiające pogodzenie życia zawodowego kobiet z prowadzeniem domu i opieką nad dziećmi. Przewidywane są zadania mające na celu pomoc niepełnosprawnym przez lepszy dostęp do obiektów infrastruktury jak również pomoc w aktywnym powrocie do społeczeństwa.

5. Założenia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza

5.1. Cel Strategii

Planowanie strategiczne to zespół działań zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego, środowiskowego, żywienia gospodarczego i społecznego, zwiększenia potencjału kulturalno-turystycznego obszaru Gminy oraz poprawy jej wizerunku na tle Gmin ościennych. Działania te dotyczą nie tylko poprawy życia w sferze technicznej, infrastrukturalnej czy gospodarczej, ale także stymulują podjęcie kroków na rzecz rozwiązywania problemów społecznych – walka z bezrobociem, ubóstwem, patologiami czy wykluczeniem społecznym.

Aby proces budowania *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy* przebiegał pomyślnie, należy szczegółowo zaplanować zadania objęte *Strategią*, przeanalizować możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania poszczególnych zadań priorytetowych, nakreślić plan finansowania, a także zapewnić monitoring i możliwość aktualizacji *Strategii* w momencie zaistnienia takiej konieczności.

5.2. Misja Gminy

Misja to opis wizji i głównego pola działań w przyszłości. Wskazuje nadrzędny kierunek rozwoju Gminy, dostosowuje kierunki działań do długoterminowych celów, równocześnie pełni funkcje motywacyjne i promocyjne.

Misja Gminy to przesłanie, wokół którego skupiają się działania społeczności Gminy, zmierzające do jej zrównoważonego rozwoju, wzrostu społeczno-gospodarczego.

Misja Gminy Kocmyrzów-Luborzycza:

Misją Gminy Kocmyrzów-Luborzycza jest polepszenie warunków życia jej mieszkańców, zapewnienie dynamicznego rozwoju Gminy oraz wzrost atrakcyjności turystycznej

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy.

Strategia powinna być przygotowana przy współpracy Władz Gminy, placówek kulturalno-oświatowych, przedsiębiorców rolników, stowarzyszeń i innych podmiotów zaangażowanych w realizację wytyczonych w *Strategii* zadań.

Obszary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze rolniczej, czy gospodarczej, pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska i rozwój turystyki. Cele osiągnięte w ramach strefy społecznej i kapitału ludzkiego wpłyną na realizację celów w obszarach infrastrukturalnych, gospodarczych.

Wytyczono 5 obszarów priorytetowych, do których następnie zostały przypisane cele strategiczne, operacyjne i zadania.

5.3. Cele Strategiczne

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zidentyfikowane w Gminie na podstawie analizy stanu społeczno-gospodarczego Gminy oraz analizy SWOT. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej misji. Wytyczają ścieżki, którymi trzeba podążać, by osiągnąć założony w niej stan. Niniejsza *Strategia* postawiła przed sobą 5 celów strategicznych charakteryzujące każdy z pięciu obszarów: *Rozwój rolnictwa, Rozwój przedsiębiorczości, Stworzenie warunków dla rozwoju społeczności lokalnej, Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska, Rozwój turystyki i promocja gmin*. Powyższe cele będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych przypisanych do każdego z celów strategicznych. Celom operacyjnym zostały przyporządkowane zadania. Zadania realizacyjne są najbardziej szczegółowym elementem *Strategii*. Są to konkretne przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym, organizacyjnym, restrukturyzacyjnym, za pomocą których realizowana będzie hierarchiczna struktura celów *Strategii*.

5.4. Obszar I. ROZWÓJ ROLNICTWA

Cel strategiczny: **Zwiększenie dochodowości, opłacalności i efektywności produkcji rolnej.**

Powyższy cel strategiczny będzie realizowany przez następujące cele operacyjne i zadania:

I.1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych na Jednolitym Rynku Unii Europejskiej.

I.1.2. Poszukiwanie rynków zbytu produkcji rolnej.

I.1.3. Zastosowanie nowoczesnych metod upraw i hodowli.

I.1.4. Specjalizacja gospodarstw w produkcji.

I.1.5. Wsparcie i rozwój rolnictwa ekologicznego.

I.1.6. Zastosowanie innowacyjnych metod upraw i hodowli.

I.1.7. Podnoszenie jakości warzyw

I.2. Rozwój przetwórstwa i wspieranie inicjatyw wspólnego gospodarowania.

I.2.1. Podniesienie specjalizacji gospodarstw rolnych.

I.2.2. Budowa placu targowego.

I.2.3. Tworzenie na terenie Gminy grup producenckich (zwłaszcza w obszarze producentów warzyw).

I.2.4. Tworzenie stowarzyszeń, fundacji obsługujących obszar rolniczy.

I.3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych rolników.

I.3.1. Pomoc dla rolników – warsztaty, szkolenia, w tym z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych.

I.3.2. Nawiązanie współpracy ze środowiskiem naukowym.

5.5. Obszar II: ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Cel strategiczny: ***Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości w gminie.***

Powyższy cel strategiczny będzie realizowany przez następujące cele operacyjne i zadania:

II.1. Rozwój lokalnych przedsiębiorstw.

II.1.1. Rozwój lokalnej sieci handlowo-usługowej.

II.1.2. Poprawa infrastruktury technicznej, w tym teleinformatycznej oraz instytucjonalnej otoczenia przedsiębiorstw.

II.1.3. Wsparcie tworzenia mikroprzedsiębiorstw – propagowanie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców.

II.1.4. Tworzenie warunków dla podejmowania form działalności pozarolniczej: drobna wytwórczość, rękodzielnictwo, rzemiosło.

II.1.5. Rewitalizacja terenów zniszczonych (po pozyskaniu- tereny pokolejowe) – wykorzystanie na potrzeby przedsiębiorczości, parki przemysłowe.

II.1.7. Zagospodarowanie budynków nieużytkowanych na cele przedsiębiorczości czy działalności społecznej, okołobiznesowej.

II.1.8. Pomoc dla przedsiębiorców - organizowanie szkoleń w zakresie możliwości wykorzystania i sposobu pozyskiwania środków UE.

II.2. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy.

II.2.1. Atrakcyjna polityka podatkowa dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą na terenie Gminy

II.3. Łagodzenie skutków ukrytego bezrobocia.

II.3.1. Rozwój rynku informacji w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, szkoleń.

II.3.2. Wdrożenie programu stażowego umożliwiającego absolwentom odbywanie praktyk w jednostkach administracyjnych i firmach działających na terenie Gminy.

II.3.3. Umożliwienie zmiany kwalifikacji zawodowych, zwłaszcza osobom odchodzącym z rolnictwa.

II.3.4. Wykorzystanie zasobów i potencjału turystycznego Gminy do tworzenia miejsc pracy w usługach, turystyce.

5.6. Obszar III : STWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Cel strategiczny: Zapewnienie wszechstronnego rozwoju mieszkańców dzięki zagwarantowaniu wysokiej jakości kształcenia, doskonaleniu umiejętności oraz kreowaniu postaw aktywności i zaangażowania społecznego.

Powyższy cel strategiczny będzie realizowany przez następujące cele operacyjne i zadania:

III.1. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji.

III.1.1. Doposażenie szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne, sprzęt.

III.1.2. Rozwój infrastruktury sportowej (remonty, modernizacja obiektów użyteczności publicznej).

III.1.3. Wspieranie uczniów wybitnie uzdolnionych.

III.1.4. Współpraca międzynarodowa – wymiana młodzieży.

III.1.5. Wsparcie działań związanych z doskonaleniem zawodowym nauczycieli.

III.1.6. Propagowanie idei kształcenia ustawicznego: kursy i szkolenia doszkalające dorosłych, zwłaszcza językowe, komputerowe.

III.1.7. Budowa sal gimnastycznych przy szkołach Karniowie, Goszczy, Goszycach, Łuczycach.

III.2. Zaspokojenie potrzeb kulturalnych i intelektualnych mieszkańców Gminy.

III.2.1. Poprawa warunków lokalowych biblioteki.

III.2.2. Opracowanie kalendarza i organizacja kulturalnych imprez cyklicznych o charakterze gminnym i międzygminnym (przeeglądy piosenki, festiwale, festyny wystawy, konkursy itp.).

III.2.3. Zaangażowanie osób niepełnosprawnych w działalność artystyczną.

III.2.4. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty zajęć oraz organizację miejsc spotkań: świetlice, kluby, sale gier i zabaw, warsztaty.

III.3. Zaspokojenie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców Gminy.

III.3.1. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej opieki medycznej.

III.3.2. Organizowanie warsztatów nt. zdrowego stylu życia.

5.7. Obszar IV : INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Cel strategiczny: Pełny zakres infrastruktury technicznej poprawiający bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców, stymulujący rozwój gospodarczy i wpływający na ochronę walorów środowiska naturalnego

Powyższy cel strategiczny będzie realizowany przez następujące cele operacyjne i zadania:

IV.1. Wysoka jakość wody oraz racjonalne gospodarowanie i wykorzystanie

IV.1.1. Modernizacja przestarzałych odcinków sieci wodociągowej i jej rozbudowa.

IV.1.2. Zmniejszenie zagrożenia powodzią – modernizacja i regulacja cieków wodnych.

IV.1.3. Aktywne uczestnictwo w pracach i współpraca z Aglomeracją Krakowską.

IV.1.4. Odwiert studni w Łuczycach i budowa zbiornika wyrównawczego.

IV.1.5. Budowa pompowni wody w Łuczycach.

IV.2. Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy.

IV.2.1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej (kontynuacja).

IV.2.2. Ochrona zasobów przyrodniczych.

V.3. Rozwiązanie problemów gospodarki odpadami komunalnymi.

IV.3.1. Unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

IV.3.2. Gospodarowanie odpadami, minimalizacja odpadów nie segregowanych.

IV.3.3. Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów.

V.4. Racjonalna gospodarka energetyczna.

IV.4.1. Zwiększenie stopnia i promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budownictwie indywidualnym i budynkach użyteczności publicznej, w szczególności z wykorzystaniem kolektorów słonecznych, pomp ciepła, źródeł geotermalnych, energii wiatrowej i wodnej.

IV.4.2. Modernizacja kotłowni w obiektach komunalnych i budynkach jednorodzinnych.

IV.4.3. Termomodernizacja gminnych obiektów użyteczności publicznej.

IV.4.4. Działania informacyjne o dostępnych dla mieszkańców programach wspierających ograniczenie niskiej emisji.

IV.5. Wysoka dostępność komunikacyjna Gminy.

IV.5.1. Wysoki standard sieci drogowej – modernizacja i przebudowa dróg gminnych, poszerzenie dróg.

IV.5.2. Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego i pieszego poprzez budowę oświetlenia ulicznego, właściwe oznakowanie oraz budowę chodników i ciągów pieszo-rowerowych.

IV.5.3. Budowa parkingów park & ride (P+R) zlokalizowanych przy stacjach PKP oraz w centrum Gminy.

IV.5.4. Współpraca z władzami szczebla wojewódzkiego (budowa północnej obwodnicy S7, trasy rowerowej).

IV.6. Rozwój społeczeństwa informacyjnego na terenie Gminy.

IV.6.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – organizacja warsztatów komputerowych dla mieszkańców.

IV.7. Ochrona przyrody oraz edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy.

IV.7.1. Ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej.

IV.7.2. Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy w zakresie właściwych postaw korzystania ze środowiska (segregowanie odpadów i recykling, racjonalne zużycie wody, energii elektrycznej i ciepłej, ochrona czystości wód, wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii etc.).

5.8. Obszar V : ROZWÓJ TURYSTYKI ORAZ PROMOCJA GMINY

Cel strategiczny: *Podniesienie atrakcyjności turystycznej Gminy poprzez wykorzystanie jej walorów krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego oraz skuteczną jej promocję.*

Powyższy cel strategiczny będzie realizowany przez następujące cele operacyjne i zadania:

V.1. Zachowanie dóbr kulturalnych Gminy.

V.1.1. Poszerzenie oferty kulturalnej poprzez rozbudowę CKiP.

V.1.2. Renowacja i odnowa przydrożnych kapliczek zlokalizowanych na terenie Gminy.

V.1.2. Zachowanie ciągłości kulturowej poprzez pielęgnowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego: tradycji, obrzędów, lokalnego folkloru.

V.2. Kształtowanie przestrzeni publicznej centrów wsi.

V.2.1. Zachowanie lokalnego rzemiosła, sztuki.

V.2.2. Rozwój infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, urządzenie zieleni.

V.2.3. Działania w kierunku poszerzenia bazy noclegowej i gastronomicznej.

V.2.4. Aktualizacja, oznakowanie i opracowanie nowych szlaków turystycznych, tras rowerowych, biegowych, ścieżek przyrodniczych.

V.3. Rozwój gospodarstw agroturystycznych jako alternatywnego źródła dochodu rolników i wsparcie rozwoju turystyki weekendowej.

V.3.1. Wsparcie merytoryczne i organizowanie szkoleń dla osób zajmujących się lub chcących zajmować się agroturystyką.

V.3.2. Stworzenie atrakcyjnej oferty dla turystyki weekendowej zatrzymującej turystów na terenie Gminy.

V.4. Skuteczny system promocji Gminy

V.4.1. Publikacje promujące walory Gminy i jej historię.

V.4.2. Ustawienie na terenie Gminy tablic informacyjnych o zasobach zabytkowych i przyrodniczych , mapy Gminy, itp.

V.4.4. Nawiązanie współpracy z sąsiednimi samorządami i Gminami partnerskimi w celu wspólnego rozwiązywania problemów i wymiany doświadczeń.

V.4.5. Kreowanie marki i promocja produktów lokalnych.

6. Lista zadań/projektów planowanych do realizacji

	ZADANIE	TERMIN REALIZACJI	PLANOWNE NAKŁADY OGÓLEM (w tys. PLN)	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	OBSZAR	UWAGI
1.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Kocmyrzów-Luborzycza	2017-2019	1 367,00	Środki własne / środki zewnętrzne	IV	Oszacowane zostaną ostatecznie po sporządzeniu dokumentacji / RPO WM w ramach ZIT
2.	Poprawa efektywności energetycznej poprzez modernizację systemów ogrzewania/ wymiana pieców starego typu /wymiana pieców	2017-2019	3 875,00	Środki własne / środki zewnętrzne	IV	Oszacowane zostaną ostatecznie po sporządzeniu dokumentacji RPO WM w ramach ZIT
3.	Budowa parkingów P+R zlokalizowanych przy stacjach PKP wzdłuż linii Kraków-Miechów-Warszawa i w centrum gminy	2016-2018	4 153,00	Środki własne / środki zewnętrzne	IV	Oszacowane zostaną ostatecznie po sporządzeniu dokumentacji / RPO WM w ramach ZIT
4.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	2016-2017	60,00	Środki własne / środki zewnętrzne	IV	Oszacowane zostaną ostatecznie po sporządzeniu dokumentacji / RPO WM w ramach ZIT
5.	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK) wraz z dojazdem i wyposażeniem	2017-2018	670,00	Środki własne / środki zewnętrzne	IV	Oszacowane zostaną ostatecznie po sporządzeniu dokumentacji / RPO WM w ramach ZIT
6.	Prace remontowo-budowlane w remizach OSP, w tym: Prace remontowo-budowlane w remizie OSP w Skrzyszowicach	2016-2020 2016	495,00 95,00	Środki własne / środki zewnętrzne	IV	Oszacowane zostaną ostatecznie po sporządzeniu dokumentacji Konkurs Małopolskie Remizy/ budżet WM

7.	Prace konserwatorsko-restauratorsko-budowlane przy kapliczkach, pomnikach i miejscach pamięci na terenie gminy, w tym : Prace konserwatorskie kapliczki pw. Matki Bożej Gwiazdnej w Wysiołku Luborzyckim	2016-2020 2016	60,00 20,00	Środki własne / środki zewnętrzne	V	Oszacowane zostaną ostatecznie po sporządzeniu dokumentacji Konkurs Kapliczka/ budżet WM
8.	Zakup sprzętu dla OSP w celu zapewnienia gotowości bojowej w tym: Bezpieczna Małopolska 2016	2016-2020 2016	155,00 35,00	Środki własne / środki zewnętrzne	IV	Oszacowane zostaną ostatecznie po sporządzeniu dokumentacji Konkurs Bezpieczna Małopolska/ budżet WM
9.	Budowa obiektu szkolnego wraz z funkcją przedszkolną w Karniowie	2015-2018	2 620,00	Środki własne	III	
10.	Wyposażenie obiektu szkolnego w Karniowie	2018	300,00	Środki własne/środki zewnętrzne	III	Dostępne fundusze zewnętrzne Ministerstwa Edukacji Narodowej i instytucji wspomagających
11.	Budowa sali gimnastycznej w Karniowie	2015-2018	2 082,00	Środki własne/środki zewnętrzne	III	Dostępne fundusze zewnętrzne Ministerstwa Sportu i Turystyki Program rozwoju szkolnej infrastruktury sportowej
12.	Budowa sal gimnastycznych w Goszczy, Goszycach i Łuczycach	2016- 2020	Oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji	Środki własne/środki zewnętrzne	III	Dostępne fundusze zewnętrzne / Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej
13.	Budowa zaplecza socjalnego (szatni) dla sportowców w Goszczy	2016- 2018	Oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji	Środki własne/środki zewnętrzne	III	PROW na lata 2014-2020
14.	Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy (boiska sportowe, place zabaw,	2016-2021	Oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji	Środki własne/środki zewnętrzne	III	PROW na lata 2014-2020

	siłownie sportowe i umysłowe, miasteczko rowerowe i inne)					
15.	Kształtowanie przestrzeni publicznej na terenie gminy (zagospodarowanie centrum gminy, zbiorników wodnych w Dojazdowie, Głębokiej, Kocmyrzowie i innych oraz centrów wsi i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej)	2016-2021	Oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji	Środki własne/środki zewnętrzne	III	PROW na lata 2014-2020 i dostępne fundusze instytucji wspomagających (WFOŚiGW, Fundacje)
16.	Budowa, rozbudowa i adaptacja obiektów na cele kulturalno- społeczne (Centrum Kultury i Promocji w Baranówce, świetlica wiejska w Dojazdowie, adaptacja budynku po byłej szkole podstawowej w Czulicach)	2018-2022	Oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji	Środki własne/środki zewnętrzne	III	PROW na lata 2014-2020 i dostępne fundusze instytucji wspomagających
17.	Budowa targowiska na terenie gminy	2017-2019	Oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji	Środki własne/środki zewnętrzne	I	PROW na lata 2014-2020
18.	Przebudowa lub modernizacja sieci dróg na terenie całej gminy	2016-2020	5 670,00	Środki własne/środki zewnętrzne	IV	Oszacowane zostaną ostatecznie po sporządzeniu dokumentacji PROW na lata 2014-2020 i inne programy instytucji wspomagających
19.	Przebudowa dróg powiatowych na terenie gminy oraz budowa/ przebudowa infrastruktury towarzyszącej	2016-2020	Oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji	Środki własne/środki zewnętrzne		RPO WM w ramach ZIT / lista rezerwowa / i inne programy instytucji wspomagających
20.	Udział gminy w rozwoju krajowego systemu transportowego /dopasowanie systemu komunikacji gminnej kołowej i pieszej do	2018-2021	Oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji	Środki własne/środki zewnętrzne	IV	Dostępne fundusze pomocowe i instytucji wspomagających

	budowy węzłów drogowych S7 w Łuczycach i Zastowie					
21.	Budowa chodników przy drodze wojewódzkiej 776	2016-2020	Oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji	Środki własne/środki zewnętrzne	IV	Dostępne fundusze instytucji wspomagających
22.	Odwiert studni Łuczycze i budowa ujęcia (etapowo)	2016-2018	155,00	Środki własne	III	Oszacowane zostaną ostatecznie po sporządzeniu dokumentacji
23.	Budowa zbiornika wyrównawczego (Goszcza, Łuczycze)	2018	300,00	Środki własne	III	Oszacowane zostaną ostatecznie po sporządzeniu dokumentacji
24.	Budowa pompowni wody w Łuczycach	2017	150,00	Środki własne	III	Oszacowane zostaną ostatecznie po sporządzeniu dokumentacji
25.	Rozbudowa gminnej sieci kanalizacji sanitarnej – etap II (w tym :koncepcja +dokumentacja projektowa)	2016-2021	Oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji	Środki własne/środki zewnętrzne	IV	PO liS na lata 2014-2020
26.	Rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej na terenie gminy	2016-2020	800,00	Środki własne	IV	Oszacowane zostaną ostatecznie po sporządzeniu dokumentacji
27.	Opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego sołectw Gminy Kocmyrzów-Luborzycza	2016-2018	128,00	Środki własne	III	
28.	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – udział w projekcie „Latarnicy 2020”	2016- 2019	niefinansowy	Wkład rzeczowy	III	PO Polska Cyfrowa 2014-2020

7. System wdrażania Strategii Gminy Kocmyrzów- Luborzycza

7.1. Wyznaczenie zespołu do realizacji zadań

Zespół do realizacji zadań *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy* zostanie wyznaczony po jej zatwierdzeniu przez Radę Gminy.

7.2. System wdrażania Strategii

System wdrażania *Strategii* powiązany będzie ściśle ze strukturą organizacyjną Urzędu Gminy Kocmyrzów-Luborzycza. Generalna zasada realizacji *Strategii* polega na przypisaniu zadań, merytorycznym referatom (zgodnie z zakresami działania tych referatów).

Osobami odpowiedzialnymi za realizację zadań oraz stałe monitorowanie wykonywanych przedsięwzięć są kierownicy referatów i kierownicy poszczególnych jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy Kocmyrzów-Luborzycza.

Dla realizacji *Strategii* służą przede wszystkim następujące instrumenty:

- organizacyjne, związane ze wskazaniem podmiotów realizujących *Strategię*,
- finansowe, związane z wprowadzeniem zadań do programów, planów inwestycyjnych i budżetu Gminy Kocmyrzów-Luborzycza,
- prawno - administracyjne, związane z uwzględnieniem odpowiednich przepisów przy realizacji zadań,
- informacyjno-edukacyjne, związane z monitorowaniem i promocją.

8. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzyca

8.1. Sposoby monitorowania i oceny Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzyca

Monitorowanie jest procesem systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych i prowadzony jest w czasie realizacji strategii. Monitoring dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych zadań realizacyjnych jak i sposobie oraz prawidłowości wykorzystania udzielonej pomocy finansowej. Monitorowanie dotyczyć będzie przede wszystkim kontroli realizacji projektów inwestycyjnych oraz osiągnięcia planowanych wskaźników produktów i rezultatów dla poszczególnych inwestycji. Ma odpowiedzieć na pytanie, czy coś, co zostało zaplanowane, zostało faktycznie zrobione. W przypadku, gdy coś przebiega niezgodnie z planem, dzięki niemu można podjąć działania zaradcze, polegające np. na skorygowaniu planów.

Rozważyć należy następujące mierniki dla wybranych zadań:

	Zadanie	Miernik
1	Realizacja zadań gospodarki wodno –ściekowej (budowa kanalizacji)	liczbę gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej; długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy;
2	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg gminnych	długość dróg utwardzonych na terenie Gminy;
3	Poprawa bezpieczeństwa publicznego, zdrowotnego społecznego : budowa domu całodobowej opieki, organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców gminy	liczbę lekarzy na 1000 mieszkańców; przeciętną długość życia mieszkańców Gminy; dochody własne Gminy na jednego mieszkańca;

4	Kontynuacja rozbudowy bazy sportowo- rekreacyjnej	liczbę dzieci objętych zajęciami pozalekcyjnymi; liczbę młodzieży w klubach sportowych;
5	Stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości	stopę bezrobocia, dochody własne Gminy na jednego mieszkańca;

Liczba i dobór mierników zależą od przyjętych celów, ich hierarchii i możliwości uzyskania niezbędnych dla dokonania obliczeń danych. Informowanie społeczności Gminy za pomocą tego typu zobiektywizowanych miar jest bardzo pożyteczne i daje realny obraz sytuacji w Gminie. Należy jednak pamiętać, że wiele bardzo ważnych zmian dokonuje się w sposób trudny do zmierzenia. Dotyczą one głównie ludzi, ich systemu wartości, postaw i poziomu uzyskania satysfakcji z jakości życia w Gminie. Osiągnięcie sukcesów na tym polu daje zazwyczaj największą satysfakcję miejscowym liderom.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza powinna stanowić dokument ponadkadencyjny, określający cele i programy działań na kilkanaście lat, „żywy” – aktualizowany w miarę zmieniających się potrzeb i warunków zewnętrznych oraz wymagający ciągłego podnoszenia jakości. Przygotowanie *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy* i jej przyjęcie przez Radę Gminy Kocmyrzów-Luborzycza to dopiero pierwszy etap planowania rozwoju strategicznego. Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie strategiczne jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględniania w przyjętym dokumencie oraz stałego przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata.

8.2. Public Relations Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza

Główną jednostką odpowiedzialną za promocję *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza*, tj. promocję poszczególnych projektów i zadań inwestycyjnych ujętych w *Strategii*, będzie Urząd Gminy Kocmyrzów-Luborzycza.

Celem działań związanych z promocją *Strategii* jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów projektów podejmowanych w ramach *Strategii*, a także instytucji mogących stać się partnerami w realizacji niektórych przedsięwzięć inwestycyjnych. Grupami tymi są:

- bezpośredni beneficjenci większości projektów – mieszkańcy Gminy Kocmyrzów-Luborzycza
- środowisko przedsiębiorców,
- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczni.

W ramach promocji *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza* podejmowane powinny być w szczególności takie działania jak:

- przebudowana i na bieżąco aktualizowana strona internetowa Urzędu Gminy Kocmyrzów-Luborzycza,
- ulotki informacyjne dla mieszkańców (poświęcone konkretnym projektom),
- spotkania z potencjalnymi partnerami gospodarczymi, społecznymi,
- publikacje w prasie (w przypadku wybranych projektów).

9. Wykorzystane materiały

- **Strategia Rozwoju Kraju 2020**, Warszawa, wrzesień 2012r., dokument przyjęty Uchwałą nr 157 Rady Ministrów z dn. 25 września i 2012r.
- **Marketingowa Strategia Polski w Sektorze Turystyki na lata 2012 -2020** przyjęta przez Radę Polskiej Organizacji Turystycznej w dniu 05.12.2011r. Koncepcja i redakcja Bartłomiej Walas.
- **Strategia Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2016**, Ministerstwo Sportu, Warszawa, grudzień 2006r.
- **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020**, Wstępny zarys, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa, 16 kwietnia 2013r.
- **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 -2020**, 16 grudnia 2014r. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.
- **Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020**. Załącznik nr 1 do Uchwały nr 121/14 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 06.lutego 2014r.
- **Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011 -2020 Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości**. Załącznik Nr 1/I do Uchwały Nr XII/183/II Sejmiku Województwa Małopolskiego z dn.26.09.2011r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020.
- **Strategia Rozwoju Gminy Kocmyrzów-Luborzycza na lata 2008 -2015** –czerwiec 2008 rok.
- **Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Kocmyrzów –Luborzycza za rok 2012**.
- **Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Kocmyrzów –Luborzycza za rok 2013**.
- **Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Kocmyrzów –Luborzycza za rok 2014**.
- **Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Kocmyrzów –Luborzycza za rok 2015**.
- **„Województwo Małopolskie. Podregiony, powiaty, gminy”**, Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2014r.
- **Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015**- Urząd Statystyczny w Krakowie.
- **Strona internetowa** Gminy Kocmyrzów – Luborzycza.
- Materiały uzyskane drogą internetową.